

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 «
Pe o lună . 2.40 «

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Ce e „Tribuna“ zilelor noastre?

De Octavian Goga.

VII.

Prin noi înșine.

În discuțiile ziarelor, cu deosebire de-un timp încoace, se agită tot mai des o chestiune predilectă: *impăcarea noastră cu guvernul*. Din lună în lună se ivește câte-o notă de trei rânduri la cutare gazetă, în care se amintește declarația în acest sens a unui politician ungar, sau părerea cutărui fruntaș de-al nostru. Ba, ce e mai mult, alături de străduințele puținilor oameni cinstiți, cari desfășură o activitate în această direcție, ne pomănim încetșor cu o întreagă ceată de aventurieri, pentru cari apostolatul de acest gen a ajuns un fel de profesiune, destul de rentabilă pentru bucătaria lor. Și am fi nedrepti, dacă, judecând cu deplină răceală n'am spune că în opinia noastră publică aceste tendințe pe ici pe colo găesc un oarecare răsunset. Ne mai cumpănind acum raționamentele de ordin politic, prin cari s'ar putea susține sau dărîma îndreptățirea acestei chestiuni, să ne dăm seama în treacăt din ce concepție anume pornește vânturarea ei și întru cât sânt juste rezonațele spiritului public din cari e scoasă la suprafață.

Aruncând o privire asupra frământării noastre din trecutul apropiat, noi vedem cum acțiunile politice săvârșite de noi se reduc aproape numai la formularea unor juste pretenții, la accentuarea când mai slabă, când mai puternică a postulatelor noastre legitime față cu organele puterii de stat, fără a se statorni în acelaș timp căile și mijloacele unei întăriri naționale la noi acasă prin puterile noastre. Din toate actele noastre politice se răsfrânge acest principiu de-a statorni o formulă față cu o situație nouă creată de-o lege sau dispoziție mai recentă prin cari se ținea desființarea noastră, fără a se indica în acelaș timp mijloacele de rezistență și fără a se lucra sistematic la opera de apărare. Din aceste rezultă împrejurarea extrem de păgubitoare pentru noi, că până când guvernele, cari s'au perindat, au mers din succes în succes în munca lor de destrucțiune a puterii noastre, noi am pierdut pe rând tot ce ni s'a dat odinioară prin favoarea vremilor și înțelepciunea fruntașilor de-atunci, fără a câștiga în schimb prilejuri noi de consolidare. Această stare a lucrurilor a dat naștere concepției greșite și prea puțin potrivite cu normele de viață ale unui popor luptător, că soarta noastră e în mâna adversarului, că țaria sau slăbiciunea lui are să determine starea poporului românesc. Prin aceasta s'a mutat oare-cum centrul de gravitațiune al situației noastre în afară de noi înșine, contribuindu-se astfel la înjgheburarea unei serii de credințe greșite, cari îndrumau spiritele spre pasivitate și spre o cumpănire oare-cum fatalistă a împrejurărilor. Prin aceasta se explică, între alte neajunsuri ale vieții la noi, și linia de oboseală ce-o vedem adese ivindu-se la suprafața vieții noastre politice și poticnirile pe cari ni le aduce descurajarea slabilor, ori specula negustorilor și ahtierea aceasta după pace, de care ne împiedecăm tot mai des în timpul din urmă.

Nimeni nu va tăgădui, că în viața unui popor relațiile lui cu toate ramificațiile aparatului de putere din statul în care trăiește, sânt hotărâtoare. Nimeni nu va tăgădui, că regi-

mul politic de care-l împărtășește cărmuirea, în ale cărei mâni se concentrează toate forțele vieții de stat, deci și însăși forțele lui, are un rol decizător în dezvoltarea unui popor. E firesc deci, că până la statornicirea unui echilibru normal între poporul, care e elementul susținător, și între guvern, care e elementul de cărmuire al vieții de stat, nu se poate aștepta o stare de lucruri prielnică. E natural deci, ca factorii conducători ai acestui popor să fixeze doleanțele lor față cu puterea ocărmitoare de stat, dar e tot atât de natural, ca, dacă vor să contribuie la înlăturarea regimului păgubitor, să-și lămurească mijloacele de întărire internă. Numai în acest chip se poate pregăti sau accelera schimbarea dorită. Iată așadar, că necesitatea reclamă nu numai o linie de conduită față de adversar, ci o serie de îndatoriri față de tine însuși. Trebuie deci program și muncă pentru realizarea lui în sus și program și muncă pentru întărirea ta în jos. Aceasta e concepția elementară, care se desface din acțiunile conștiente ale neamurilor, cari, în luptă cu aparatul vieții de stat, au să-și satisfacă necesitățile lor.

Judecând în această ordine de idei conducerea noastră politică și spunând adevărul în-treg, trebuie să constatăm că acest principiu al bifurcației nu a fost urmat, că au rămas covârșitoare acțiunile pentru a se fixa raporturile noastre față cu cărmuirea statului, fără ca această conducere politică să ieie măsurile necesare pentru apărarea și înaintarea de acasă. Cercetați sub acest raport toate actele și hotărârile frământării noastre politice mai recente și veți vedea nota distinctă a acestei concepții. Dovada clasică e însuși programul național din 1881, care în 9 puncte fixează pretențiile legale ale neamului nostru față cu factorii vieții de stat, fără a norma însă îndatoririle față cu noi înșine, fără a ne da în acelaș timp o codificare a luptei de-acasă, cum am zice, un regulament intern pentru activitatea menită a se desfășura în cadrele instituțiilor ce avem. Ne făcându-se acest lucru și rămânând hotărâtoare în toate actele noastre concepția amintită, noi am fost condamnați să înregistrăm în urma situației extrem de favorabile a guvernelor ungurești o serie de pierderi, tot atâtea rezultate ale unei opere de dărîmăre, fără a putea înregistra un singur câștig politic, rezultatul unei opere de clădire din partea noastră. De-aici perseveranța continuă în reducerea la minim a pretențiilor noastre, de-aici politica de renunțare, de-aici statornica licitație minuendă a fruntașilor, de-aici momentele de criză în moralul maselor populare.

Evident, că această stare de lucruri nu poate fi nici în favorul nostru, nu poate nici să dăinuiească multă vreme. Lumea se întreabă cu drept cuvânt, unde avem să ajungem, dacă conducerea noastră politică își restrânge activitatea la trei discursuri pe an în parlamentul din Budapesta, la câteva adunări populare și o serie de comunicate în presă în cari se afișează proteste platonice? Are să se întrebe, care e acțiunea conștientă, sistematică, a acestei îndrumări politice aici acasă între limitele putinței create de legile vitrege? Și va zice, cu toată dreptatea: comitetul nostru na-

țional e reprezentanța intereselor neamului, în această corporațiune se găesc exponenții încrederii obștești, meniți a iniția și îndeplini acțiuni pentru întărirea noastră internă. Ei bine, unde sânt aceste acțiuni, fără de cari se păraginesc forțele noastre? De ce acest interes exagerat al fruntașilor noștri față de cele mai neînsemnate acte din bucătaria politicianismului unguresc și de ce neglijarea celor mai importante din năzuințele noastre interne? Unde e comitetul național, chemat a conduce și îndruma manifestările multiple ale vieții unui popor, unde e activitatea lui pe tărîmul diferitelor ramuri de întărire națională? Cari îi sânt lozincele, cari îi sânt fațele de ordin *cultural, bisericesc, economic*? Unde îi găsim urmele în parlamentarismul sinodal, menit a deslega problemele excepționale de importante ale vieții noastre bisericesti și școlare chemat a determina atitudinile arhierilor, ale preoțimii și învățătorimii, tagmele pe cari se razimă însăși existența noastră? Unde îi găsim îndrumările în variatele și marile probleme ale luptei noastre culturale și economice? Că se lucrează pe ici pe colo în această direcție, e adevărat, dar tot atât de adevărat e că în această lucrare comitetul național, care prin însuși rostul lui ar trebui să fie *parlamentul afacerilor noastre interne*, nu-și are partea lui de activitate.

Firește, că pentru susținerea și îndeplinirea acestui principiu se cere, pe lângă o serie de cunoștinți pozitive, o însușire, fără de care ori-ce gând bun e zadarnic: *muncă*. Pentru-că, în acest caz, dându-ne seama, că trebuie să trăim prin noi înșine, comitetul național ar trebui să fie o corporație cu adevărat vie, care se susține pe sine și susține pe alții într'o continuă fermentare rodnică. Atunci nu sânt suficiente întrunirile de până astăzi cu caracterul lor platonice. Atunci se pretinde o vastă muncă de organizare, care și-ar manifesta influențele în toate ramificațiile vieții noastre publice. Atunci am avea broșuri de propagandă, — de sigur nu ca cea dela Brașov, — am avea o organizație de partid, am avea o serie de acțiuni conștiente pe toate terenele. Se înțelege, că numai atunci s'ar putea vorbi de-o reală conducere politică a poporului nostru, care astăzi tînjește copleșit de mizerii, sau dibuiește mai departe în puterea inerției seculare.

În această ordine de idei s'au lansat în ziarul „Tribuna“ multe propuneri, ca d. e. activitate din partea comitetului pentru salvarea școalelor populare, pentru pregătirea unei opere statistice, scoaterea de broșuri, aranjarea adunărilor populare și alte multe proiecte, cari ținteau la consolidarea noastră. În loc să fie primite cu bunăvoință cuvenită aceste accentuări critice, izvorite din cele mai bune intenții, ele au fost strivite cu o intoleranță neobișnuită, strigându-se în cele patru unghiuri „trădare“ și aruncându-se epitețe injurioase oamenilor dornici de o inovație. Natural, că a te îngrădi în fața oricărei premeniri și a protesta în numele sfintei „solidarități naționale“, de câteori ți-se cere muncă și hărnicie, e cu mult mai comod. Dar cu această comoditate noi nu ne ducem departe. Dacă orice întreprindere, orice societate nu poate fi îndrumată

decât de-o muncă sistematică, cum să poată fi călăuzite pe drum bun destinele unui popor? Dacă și societatea noastră pentru crearea unui fond de teatru scoate la an o carte, un anuar, cui îi poți lua în nume de rău când rămâne dureros atins, văzând activitatea atât de subțirică desfășurată la noi în fața unei conferințe naționale, din care lumea se alege abia cu impresiile fugare ale unui discurs de ocazie, spus pe repezeală?...

Desigur, că s'au ivit pe ici pe colo note răzlete, cari tradau oarecari nemulțumiri și nu aveau alt scop decât o îndreptare a lucrurilor în favorul nostru. Cu deosebire în generația mai tânără a prins tot mai puternice rădăcini credința, că în loc de a se exagera importanța pășirilor noastre față de dușman, mai bucuros să ne pătrundem de ideea, că trebuie să trăim prin puterile noastre și să dezvoltăm astfel o muncă mai intensivă la noi acasă. În această direcție s'au înfiripat toate criticele publicate în timpul din urmă în ziarul „Tribuna”, excepționând, firește, violențele războiului pe care a fost silit să-l poarte pentru a nu fi exterminat.

Cumpănite cu judecata omului obiectiv, aceste dorințe sânt cât se poate de juste. Nu-nici o lipsă, ca cineva să fie un strănic astronom al „constelației europene”, e destul să aibă mintea limpede și sentimentul realității, ca să-și deie seama, că în viața noastră politică sânt necesități superioare unui discurs din palatul de pe malul Dunării și că salvarea unei școli populare a unui cătun românesc din ghiarele guvernului e mai importantă, decât un toast diplomatic pentru contele Tisza la prânzul preasfântului din Arad. Fiindcă, oricât ar fi de supărăcioși fruntașii noștri, noi nu putem ascunde adevărul, că soarta politică a neamului românesc poate fi mai degrabă îndrumată pe cărări bune de vrednicia lor, decât de slăbiciunea adversarului și că, indiferent dacă ne împăcăm sau ba cu guvernul unguresc, la urma urmei singura formulă hotărâtoare a existenței noastre rămâne: *prin noi înșine*.

Cetitorii imparțiali pot judeca, dacă criticele și aprecierile izvorite din asemenea considerații publicate în acest ziar merită o serioasă cumpănire, sau stigmatul „tradării” și măciuca intoleranței. Judecând își va trage seama și dacă trebuie să sprijinească mai departe un astfel de organ sau trebuie „boicotat pe toată linia și scos din casele românești”.

Să judece.

Bucuria ziarului »Budapesti Hirlap«. Înregistrăm că arhiimperialistul ziar »Budapesti Hirlap« reproduce în numărul său de azi cu o vădită satisfacție ieșirile de deunăzi ale d-lui A. C. Popovici împotriva »Tribunii«.

Nu putem decât să felicităm pe d-l Popovici pentru acest nou succes cu care a mai sporit multele succese de până acum ale ziarului »autorizat«. Ceeace regretăm e că neamul românesc nu se poate felicita de loc de serviciul pe care-l aduc astfel de succese cauzei sale naționale nenorocite.

Proiectele militare în comisii. Comisia militară a camerei a intrat ieri în desbaterea proiectelor militare. Se prevestește o durată de cel puțin două săptămâni pentru aceste debateri, ceea ce însemnează un preludiv puțin mulțumitor pentru guvern.

În ședința de ieri a comisiei s'a dat cea dintâi ciocnire între reprezentanții partidelor. După raportorul comisiei, baronul Solymosy Odön, a vorbit kossuthistul Tóth János, fost secretar general sub ministrul coaliționist. El a stăruit mai ales asupra poverilor uriașe pe cari le încarcă reformele pe umerii poporului. Găsește că poveriile sunt în mare disproporție cu avantajele ce realizează reformele în favoarea ideii de stat. A vorbit apoi iustistul Bakonyi, care a făgăduit din partea partidului său cea mai crâncenă obstrucție împotriva proiectelor.

Răspunzând, contele Khuen-Héderváry, primul ministru, a spus că se înfățișează plin de mândrie în fața țării cu aceste proiecte, căci ele slujesc intereselor celor mai scumpe ale națiunii maghiare». A spus apoi — referindu-se la vorbirea lui Bakonyi — că chestiunile militare nu mai puteau să fie amânate, deoarece au ajuns în punctul »coacerii depline«, în vreme ce chestiunea reformei electorale »trebuie încă să se mai coacă«.

Guvernul e hotărât — spun ziarele guvernamentale — să sforțeze adoptarea proiectelor chiar și cu risicul de a casa anul acesta vacanțele de vară ale camerei.

Vizita regelui Petru. Din Viena se anunță: Știrea ziarului *Politika* din Belgrad, că împăratul Francisc Iosif va primi, în cursul unei luni, pe regele Petru la Schönbrunn, nu corespunde adevărului.

Camera Austriei După cum se anunță din Viena, camera austriacă se va întruni în jumătatea a doua a lunii Iulie. Sesiunea de vară va fi scurtă și baronul de Bienerth va evita orice discuții politice. Mesajul de tron probabil să fie rostit de astădată de moștenitorul Francisc Ferdinand.

Obiectivitatea autorizatului. Socotim că este îndeajuns de cunoscută nobila seninătate cu care spiritul nostru vecin retace anumite lucruri. E drept că sunt clipe, mai ales în fața nemilosului adevăr când face spume la gură, se dă peste cap și numai că nu ne înjură de cele mai sfinte. Dar cine ar putea, iubiți cetitori, să privească orice adevăr drept în față. Cine? Adevărul este doar de cele mai multe ori foarte obraznic. Te zgâție de guler, îți arde palmele atletice și oricât ar fi de autorizat nu poți răta-i și să rămâi obiectiv ca de obicei. Dar cum spunem, autorizatului este adeseori senin în redarea amintitelor fapte. De pildă dl Vaida scrie la broșura d-sale că noi eram prietini cu Tisza de pe când am scos un număr unguresc. Noi l'am arătat cu degetul pe dl Goldiș, spunând că d-sa este autorul întregului număr. Dovada dlui Vaida era spulberată, autorizatului a reproduș și această parte a broșurei simpaticului nostru amic, dar asupra faptului a tăcut, a tăcut senin, tăcerea peștelui, a tăcut (cum am zice să nu folosim obicinuitul proverb românesc?) ei, în sfârșit, a tăcut cu o... distinsă discreție. Acum, a mai trecut ear cătăva vreme dela această nobilă retăcere. Se întâmplă că dl N. Iorga ține o comunicare la Academie în care arată importanța scriitorilor ardeleni. Dl Iorga n'a pregetat să aprecieze munca literară a dlor Goga și Agârbiceanu, atacată de plagiatorul insolent D. Zamfirescu. Știți ce face autorizatului? Reasumează marea și judiciosul comunicat al dlui Iorga, dar când ajunge la partea cu Goga și Agârbiceanu, cu un mic salt elegant de piscă trece peste ea. Înțelegeți, dnii Goga și Agârbiceanu nu pot figura în Românul, decât încălcați de epitețe injurioase de trădători etc.

Ah, simpatic și obiectiv mai ești distinsule și noble vecin!!

O, Gazeto, Gazeto!! Când îmbătrânesc oamenii, sau ajung în mintea copiilor sau se pomenesc cu câte o manie de care nu se mai pot desbăra. Rari sunt cei cu mintea întreagă și limpede. Iată de pildă sorioara noastră întru gazetărie, dela Brașov. Cum a ajuns ea cu desăvârșire la neputință a rămas cu mania că între noi și Mangra ar fi o oarecare legă-

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Săgeata*

*Vultur sălbatec, vultur semeț,
Privește zborul meu îndrăzneț,
Striga săgeata, văzând că'n nor
Era zvârlită d'un vânător.*

*Vultur-u-i zise blând din înaltul,
Unde aripa-i fainică-l ține:
„Nu vezi, nebuno, te'naltă altul,
— Dar cazî, prin tine!”*

Mistrețul și porcul.

*Un porc, văzând că un mistreț
Privea la el cam cu dispreț,
i zise: „la mai lasă, frate,
Căutăturile — astea crude;
Ce, ai uitat că suntem rude?”
Mistrețul, plin de bunătațe,
I-a zis: „Dreptate, poate, ai;
Dar printre oameni de când stai,
— (Si-atunci mistrețul a surâs),
Atât de mult cu ei te-asemeni,
Că frate, par'că sunteți gemeni...
Și faci familia de răs.”*

Cincinat Pavelescu.

* Din volumul ce va apărea în curând.

Primăvară.

— Foiță originală a »Tribunii« —

De Alexandru Ciura.

V.

Când desfăcu scrisoarea ce o află pe masă, rămase ca trăsniț. Înțelese dela șirul cel dintâi, de ce era vorbă.

Un preot dintr'un sat îndepărtat îl ruga să vină la el. „Este aici în sat, un om bătrân, de peste optzeci de ani. E bolnav de moarte și spune, că nu poate muri, până n'o da față cu dta, că are o taină pe suflet și vrea să ți-o spună...”

Nu mai încăpea nici o îndoială: *era tatăl său!*

Și fără să-și dea seama, cum îi aflase urma, se pregăti în grabă de drum, luându-și parale mai multe.

„li veni în minte femeia aceea tainică și regreta, că nu-i dase mai mult crezământ.

Va fi adevărată, poate, povestea cu feciorul de țaran, care s'a îndrăgostit de o fată de nemeș, apoi a luat lumea în cap. Va fi pribegit ani îndelungați prin America, va fi adunat ceva stăricică, apoi s'a înapoiat. Dar pentru ce n'a venit la el? Pentru ce n'a îndrăsnit să-l agrăiască? Era convins acum, că tatăl său îl văzuse, îl cunoștea bine chiar, dar n'a îndrăsnit să i-se destăinuiască. Nu era, poate,

sigur: apoi nu mai îndrăsnea să vorbească acum, după ce l'a lăsat pe drumuri ani de-a rândul, lăpădându-l ca pe un lucru netrebnic. Nu îndrăsnea acum, deși se va fi frământat mult în sufletul său, ispășind cu prisosință ră-tăcirea din tinerețe.

A trăit apoi cu greutatea aceasta pe suflet — și acum vrea să moară împăcat, descăr-cându-și povara, ce l'a muncit o viață întreagă.

Nu mai încăpea îndoială: lucrul nu se poate explica decât astfel. De unde i-ar fi știut adresa exactă, când el nu scria nimănui, nici nu primea scrisori dela nimeni!

La gară, îl întâmpină preotul, un om bătrân, cu barbă albă.

— Bine, că ai venit, domnule, bietul om, te chiamă de patru zile și nu poate închide ochii.

Trecură în goana călușeilor prin sămănături, și li-se părea că nu mai ajung la țintă nici odată.

Când trăsura se opri la porțile unei case curățele, el scoborî în pripă, și trecu în casă.

Bolnavul zăcea cu capul răsturnat pe perne, cu luminița de ceară între degete.

Il recunoscui numai decât. Văzuse adese în viața lui pe acest țaran voinic și își amintea de privirea, cu care îl măsură, câte odată, de sus până jos. În figura suferindă a bolnavului recunoscui chiar trăsături asemănătoare: *el era!*

Bolnavul făcu un semn și ei rămaseră singuri.

tură. Aceasta o spus-o bătrâna gazetușcă în toate glasurile posibile și imposibile, pe cari le-a putut articula gura ei fără de dinți. Acum din nou băguie ceva într'un „articlu”. Cică între discursul lui Mangra și credințele noastre curate ar fi o legătură nemărturisită. Bine. Gazeto dragă, ai dreptate, n'ai dreptate, spui ceva sau nu, noi vom tăcea. Prezintă prea multe semne de seninătate îngrijitoare, ca se mai discutăm cu mataluță. Ni-e teamă, că dacă te-om lua așa la vr'o discuție mai aprigă, nu te mai slujesc puterile, că ești bătrână, o știe toată lumea, și neputincioasă.

Nu-i așa, nene Samurache?!

Dela comisia administrativă. Ieri, Miercuri, comisia administrativă a comitatului Arad a ținut ședință, în care vicișpanul, medicul comitatului și revizorul școlar au făcut regulata dare de seamă despre afacerile din rezortul lor. Pe noi ne interesează mai mult darea de seamă a revizorului.

Dedați ca cu fiecare ocazie, Varjassy Árpád să ture și să fulgere în contra școlilor și a învățătorilor noștri, ședința de ieri este întru toate asemănătoare celor de până aici. Revizorul nu e mulțumit nici de data asta cu stările din învățământul nostru primar. A aflat — spune dânsul — și în ultima sa vizită o sumedenie de iregularități atât în ce privește edificiile cât și activitatea școlară a învățătorilor. Astfel în școala din Musca învățământul e slab de tot. Învățătorii nu-și dau silință la propunerea limbei maghiare, înălțându orice sistem la lucrările scripturistice. Deoarece observările lui n'au fost urmate, cere cercetare disciplinară în contra învățătorului George Muntean. Cere de asemenea cercetare disciplinară în contra învățătorului Iosif Stanca din Rosia, pentru neglijarea învățământului limbei maghiare și pentru purtarea sa nedemnă de un subaltern arătată față de substitutul de rector Kehrler.

Comisia a ordonat cercetarea disciplinară ceruta de revizor.

Mai face amintire apoi de aprobarea ministerului referitoare la înmulțirea catedrelor de învățator la școlile primare din Apatin, Gura Honțului, Socolor, Borosineu și Buteni, cari dela 1 Septembrie vor avea cu câte un învățator mai mult.

De încheiere trece la aglomerația dela școli, și cere, ca comisia să trimită o adresă episcopului român, ca să sisteze aceste stări contrare legii pentru învățământ.

Austriacii împotriva maghiarizării armatei.

În sfârșit, curentul austriac împotriva reformelor militare, menite să creieze avantajii excepționale poporului maghiar, crește peste așteptare. Îndeosebi în partidele germane a izbucnit o pornire inversunată împotriva ușurinței, cu care diplomația austriacă a fost terorizată de guvernul unguresc. Luat la țintă este în special baronul Pittreich, fost ministru de război pe timpul, când tratativele în jurul concesiilor ungurești se inițiaseră și grație căruia împăratul a putut fi convins să-și dea prea înalta învoire. Acest maghiarofil fost ministru de război, baronul Pittreich, a tipărit de curând o broșură, în care își apără, cu aceeaș preocupare, proiectele sale militare. Iar broșura aceasta a întimpinat în presa austriacă o adevărată furtună. Reproducem aici din noul articol al revistei *Oesterreichische Rundschau* pasagele, cari ne pot servi de orientare asupra stărilor, ce s'au creat în cercurile austriace în chestiunea armatei și cari sunt și pentru atitudinea noastră, a naționalităților din Ungaria, vrednice de luat în seamă și de imitat.

»Ministrul prezident — scrie numita revistă germană — bine înțeles ministrul prezident cel austriac, a făcut tot ce i-a stat în putință, să reprezinte interesele armatei. Dar era împedat dintru început, că lupta în contra Ungariei, se dedea acum, după concesiile făcute de Pittreich și Schönaich, în condiții inferioare. După proiectul de lege limba germană aproape nu mai are ce căuta în Ungaria la nici unul din tribunalele militare, cu prea puține excepții. La rândul lor Slovacia, România și Sârbia, fie că înțeleg sau nu limba maghiară, vor fi judecați deci pur și simplu în limba statului maghiar. Pentru înțelegerea acestui mare inconvenient serviască faptul, că ori ce soldat până acum putea să ceară limba sa la tribunalele militare, câtă vreme acum uniformita-

tea limbei maghiare, prin tâlmăciu, sau prin traduceri, va produce cele mai monstruoase complicațiuni.

»Ca toate problemele militare, așa și problema limbei maghiare la tribunalele militare are o importanță rară pentru naționalități. Ni-meni, fie el German, Maghiar, sau Slovac cât de radical, nu va putea afirma, că prin întrebuintarea limbei germane, ca limbă de serviciu în armată, s'ar fi urmărit vre-o germanizare, căci totul nu era decât un mijloc, ca atât în armată, ca și în viața publică să se stabilească acest simbol al Monarhiei unitare. Limba germană în armată avea un caracter absolut cosmopolit și nu amenința drepturile naționalităților și iată că totuș astăzi se caută a se crea limbei maghiare o preponderanță asupra tuturor celorlalte naționalități.

»In armata austro-ungară însă n'ar trebui să existe pe de-o parte un popor de aristocrați și pe de altă parte un popor de heloși! Și ministrul austriac de război n'a avut pentru asta priceperea necesară. Va vedea el însă, că ceea ce în direcția unității limbei de stat în Ungaria nu s'a putut face până acum prin legile școlare ungare, va trebui să îndeplinească acum armata, prin severitatea și disciplina în maghiarizare.

»Pentru a nu deștepta ura în contra serviciului militar și a nu provoca tendințe centrifugale la Germanii, Români, Slovaci și Sârbi Ungariei, ar fi fost de dorit, ca armata comună să nu fie expusă la odiul acesta, că există naționalități protejate. Căci în felul acesta naționalitățile din Ungaria sunt în pericol să creadă, că în țara lor până și ofițerii aparțin categoriei de apăsători. Dar, de altfel, chiar și spiritul ofițerilor nemaghiari pierde mult, îndată ce vor fi siliți să-și despoaie frații lor proprii de dreptul limbei materne!

»Numai noțiunea problemei militare unitare, cum s'a alcătuit în concepția ei habsburgică de veacuri și în structura ei de astăzi, se mai poate opune introducerii limbei maghiare și poate evita ca armata să nu fie sdruncinată în temelii.

»Iată de ce reprezentanții poporului austriac vor avea să chibzuiescă foarte mult, înainte de a se decide să admită actualele proiecte de reformă militară în redacțiunea stabilită de guvernul unguresc!«

Sunt cuvinte prețioase aceste în importanta discuție de actualitate asupra marelui lovitură a guvernului unguresc asupra armatei și a naționalităților. Cităm într'adins aceste reflexiuni din

— Iți mulțumesc, domnule, că ai venit. Știi, de ce te-am chemat?

— Știu; domnia-ta esti tatăl meu.

— Bolnavul se sprijini într'un cot și întinse brațul.

Tatăl și fiul se îmbrățișară, fără să poată spune o vorbă, plângând cu hohot, ca doi copii.

— Iartă-mă, spuse bătrânul, și iarăși îl năpădiră lacrimile... iartă-mă, ca și Dumnezeu să te ierte...

Ci el nu-i putea spune o vorbă. Iși plecase capul pe sînul bolnavului și plângea cu sughituri... Se vedea pentru întâia oară în brațele unui om, care îl iubia, Deslușia furtuna lăuntrică, ce se deslănțuia sub cămașa țaranului. Simția, cum inima îi bate cu putere, izbându-se de pereții pieptului...

Bolnavul se deslănțui din încătușare, saltându-și brațele în aer, ca pentru a respira.

— Acolo în ladă... sunt bani... — spuse bolnavul — lanțurile de pământ sunt ale tale, casa și ograda... Să dai zece leturgii pentru odihna sufletului meu...

Capul îi căzu greu pe pernă și gura rămase întredeschisă.

— Tată dragă, nu e vorbă de avere, pot să te acopăr cu galbeni, dacă vrei, dar spune-mi un lucru: trăiește mama? Cine e mama?

Bolnavul încercă să spună ceva, se ridică puțin, dar capul căzu iarăși greu pe pernă.

— Trăește mama, întrebă el, încă-odată, tremurând în tot trupul.

— Trăește, response bolnavul, acolo... întinse mâna, apoi falca din jos îi rămase descleștată, și se întinse, rostogolindu-și ochii.

— Dar cine e, pentru Dumnezeu!

Murindul își deschise ochii, cerând lumânarea.

Și când i-o dete iarăși în mână, simția, că degetele sânt reci, că viața sburase din acest trup slăbănogit — sburase prin geamul deschis, deodată cu miresmele naturii înflorite.

Dete un răcnet de fiară lovită de moarte.

Acum, când era atât de aproape, să deslege taina vieții lui, se pomenește cu un trănănet, ce îl izbește din senin.

Oamenii intrară în odăile, și el se stăpâni. Un ciudat sentiment de dragoste și ură se svârcolea în sufletul lui desnădăjduit. Se gândea la mamă-sa. O vedea bătrână, foșnind din mătăsuri, citind o gazetă, fără să-i treacă prin minte amintirea greșelii din tinerețe. Ii venea să-i spună în ironie: „Doamnă, știu că-mi ești mamă; știu, că m'ai lăsat pe drumuri; ai d-ta un suflet de om, sau eși asemenea fiarelor din pădure?”

Apoi se resgândi: „Doamnă, înțeleg, ce te-a îndemnat să mă lapezi. Înțeleg suferința, ce a trebuit să o înduri. Îmbrățișază-mă și dă-mi voie să-ți sărut mâna, pentru întâia oară și pentru cea din urmă dată”.

Nu-și mai amintea apoi aproape nimic din ceremonialul înmormântării. Știa numai, că venise satul întreg, în haine de sărbătoare, că mulți își duceau la ochi, mânecele cămeșii.

El n'a mai lăcrămat; sufletul i-se împietrise iarăși.

Când au pus capacul pe sicriu, s'a plecat și a sărutat mâna rece a mortului. Apoi a spus preotului să facă slujbă mare, cu Evangheliile și cu predică, și să cheme tot satul la pomană.

Uruitura din piept iar începea să-l necăjească. Se simția mai slab ca oricând. Emoțiile zilelor din urmă îl doborău!

La pomană, când satul întreg se postase prin ograda, la mese împovizate, preotul îl întrebă cu sială:

— Domnul este frate sau văr ca mortul?

El răspunde cu indiferență:

— Sânt văr de al lui

Și zimbi, satisfăcut:

— Ce avea să descopere taina vieții lui? Pentruca să-l vorbăiească, pe urmă, tot satul? Nu! Mortul ducea cu el în groapă acest mister, și avea să-l ducă și el în groapă, când îi va suna ceasul!

revista germană, ca să ne servească spre știre și confirmare.

Ideea, că limba maghiară în armată este mai periculoasă pentru limba noastră decât chiar dispozițiile draconice ale legilor școlare, ne poate fi și nouă un punct de sprijin în această campanie, căreia trebuie să ne atașăm cu toată hotărârea. La mișcarea popoarelor austriace noi trebuie să aderăm din toată inima.

Iată, de atâta vreme toate proiectele de lege militară au fost publicate în organele guvernului unguresc și în sânul nostru, al naționalităților, n'au stârnit o campanie organizată. Comitetului și scumpilor noștri deputați le arde acum de „Tribuna“, în loc ca să-și fixeze o atitudine pozitivă în chestia militară, arătând mai degrabă toată indignarea și teama noastră de darul cu două tășuri ce ne aduce această reformă.

Activitatea „Ligii culturale“.

— Raportul secreturului general. —

Conform promisiunii noastre publicăm azi, la vale, rapoartele ce s'au citit în congresul Ligii, ținut la Craiova în zilele de 21 și 22 Maiu v.

Activitatea secțiunilor.

Constatările pe cari le putem face anul acesta nu sunt întru toate așa de mulțumitoare ca acelea cu cari se deschide raportul din anul trecut. Prevedeam, de altminterlea, că va trebui să le facem cândva, date fiind anumite deprinderi cari numai cu timpul vor putea să dispară și concepția, cu totul greșită, că Liga ar fi numai o tovarășie de oameni cu bune sentimente naționale, cari se adună din când în când pentru a face dovada publică a acestor sentimente. De aceea sunt încă unele din secțiile vechi, și chiar din cele înființate în curând, supt înfrurirea activității mai recente a Ligei, cari nu țin îndeajuns conferințe de informație și îndrumare, cari nu împart totdeauna între membrii lor foile și cărțile trimise dela centru, cari nu au un local de adunare și al căror comitet nu ține nici o ședință pe lună, nu se reînnoiește la terminul prevăzut de statute, cari, în sfârșit nu strâng toate contribuțiile membrilor lor și nu trimit partea cuvenită. Liga trebuie să fie însă o neobosită lucrătoare pentru ajutarea culturii românești, una și aceeași în cuprinsul întregului pământ locuit de neamul nostru. Se cere pentru aceasta o conștiință tare și puternice mijloace materiale. E datoria fiecărei secțiuni de a trezi în suflete cari nu trăiesc încă pentru idealul cel mai firesc al unei națiuni, simțul datoriei lor față de poporul românesc, împărțit și stingerit în desvoltarea lui de puteri pe care numai încordarea întregii noastre energii naționale le poate opri atacul lor dus cu îndrăzneală și stăruință. Liga se cuvine să răspândească pretutindeni cunoștința primejdiei ce ne amenință, a cuceririlor săvârșite de dușmani, a suferințelor celor cari voiesc să trăiască în moștenirea de graiu și spirit a strămoșilor, vechi stăpâni ai aceluiaș pământ, să îndemne în orice loc, în cuprinsul oricărei clase sociale, la ridicarea mai presus de orice interese și la servirea cu jertfa oricăror îndatoriri a cauzei celei mari. Și ea nu trebuie să pregete a cere oricui banul, ne care nici odată omul nu-l are numai pentru sine, ci, venind

din colaborația muncitoare a celorlalți, e dator să țină seamă și de nevoile acelor. Să predice și să ceară, să convingă și să strângă, să încurajeze și să sprijine, aceasta, și nu demonstrațiile sterpe, de orice natură, sunt datoria ei cea mare.

Comitetul Central simte prea mult răspunderea sa pentru a nu declara formal că nu va putea recunoaște mai departe alte secțiuni decât pe acelea care în toate privințele se conformează statutelor. El va îndemna în locurile unde adevăratele secțiuni nu mai există, la întemeierea altora, care să răspundă pe deplin la îndatoririle lor. Și, pentru ca statutele să fie pretutindeni cunoscute, ea s'a îngrijit ca fiecare din cei 5000 de membri actuali să poată avea un exemplar la îndemână.

Din toate secțiunile, acelea care au urmărit cu mai multă râvnă ținta noastră, pe care au înțeles-o limpede, sânt: Secțiunea București, care și anul acesta și-a înmulțit numărul membrilor, și a sporit continuu Fondul Cultural. Secțiunea Ploiești, care a isbutit să câștige iubirea unui întreg mare oraș românesc pentru instituția răspânditoare de cultură. Secțiunea Galați, care nu și-a întrerupt nici odată activitatea stăruitoare. Secțiunea Craiova, care a contribuit, supt vechiul comitet, în chip esențial la alimentarea fondurilor noastre, și dela care, sub noul comitet așteptăm și o vastă activitate de propagandă. Micile secțiuni harnice din Zimnicea și Bechet, care au săvârșit, prin ostenețele unor oameni de bine și de muncă, lucruri ce n'ar fi fost de așteptat. Secțiunea Bârlad, care și-a publicat și mai departe Buletinul, pe când al secției Dorohoiu a încetat. Secțiunea Piatra-Neamț, bine îndrumată. Secțiunea Câmpina, gata ori când de inițiative culturale. Și acea secțiune rurală a Topologului, a cărei credință poate fi dată ca model atâtor mari secțiuni mai puțin active. Știri rare am avut dela secțiunea din Burdujeni, care și-a înnoit, acum în urmă, comitetul, dela secțiunea din Bacău, care are un frumos trecut, dela secțiunea din Slănicul Prahovei, care a știu să intereseze și pe unii lucrători dela saline, dela secțiunea Pitești și chiar dela secțiunea din Giurgiu, de a cărei bună conducere, supt toate raporturile, am avut numai să ne laudăm atâția ani de zile. Știrile au lipsit încă mai mult dela secțiunea din Iași, care a căpătat totuși în comitet fruntași ai vieții bisericesti și culturale, dela cea din Botoșani, dela cea din Huși, dela cea din Focșani, care pornește pe calea nouă a deșteptării satelor prin ajutor economic, dela cea din Tecuciu, care n'a mai ținut conferințe, dela cea din Brăila, unde condamnabile dușmăniile locale împiedecă o muncă spornică pe acest teren, dela cele din Râmnicu-Sărat, din Buzău, laudată în raportul din anul trecut, din Sinaia, Vălenii-de-Munte, Râmnicul Vălcii, Târgu-Jiului și Severin și din amândouă marile orașe dobrogene. Secția din Târgoviște nu s'a manifestat decât la serbarea zilei de 3 Maiu, iar cea dela Urlați s'a desființat. La călărași neînțelegeri pe care n'aveam mijlocul de a le înlătura, au împiedecat dănuirea secției Ligei. Secțiile mai mici Caracal, Vărciorova, Roșiori, Căiuți, Urziceni, Panciu, Târgu-Ocna, Pașcani nu ni-au dat până în ajutorul Congresului mijlocul de a vedea rezultatele la care au ajuns în cursul anului trecut. Secția Berlin a păstrat legături eventuale cu Comitetul Central; dela cea din Paris însă, care a serbat frumos ziua de 3 Maiu, n'avem nici o știre.

Secții din nou înființate numărăm câteva numai. Imprejurări de altă ordine au stingerit în iarna trecută inițiativa noastră în acest sens. Secția dela Roman nu s'a semnalat până în ultimul timp atenției noastre. Semnalăm cu plăcere două secții rurale nouă în județul Buzău (Valea-Călugărească și Stălp) una în județul Dorohoiu (Mihăileni), și silințele, statornice și încununate, în sfârșit, de izbândă pentru a da Turnului-Măgurele secțiunea pe care de atâta timp o așteptam.

Localuri nouă de secțiuni n'avem de semnalat; alte coruri decât al secțiunilor din Ploiești și Galați nu există. Câteva steaguri s'au sființit. Apropii cu societățile de teatru și gimnastică nu s'au putut face. Secția Câmpina, cu ajutorul Comitetului Central și al secției Ploiești, a organizat întâiul concurs de porturi românești. El a avut loc în August. Intre premiate au fost și două dre bucovinence, ascultătoare ale cursurilor de vară. Serbarea a lăsat cea mai bună impresie, și însemnatele răsplătiri bănești nu s'au uitat de sigur. Pentru 15 August 1910 se va face al doilea concurs la Vălenii-de-Munte, în legătură cu aceleași cursuri de vară. Donațiuni nu s'au putut câștiga pentru Ligă. În ultimii ani, de altminterlea, nici alte instituții culturale nu s'au învrednicit de astfel de daruri, ceea ce arată o întunecare a atmosferei morale.

D. dr. C. Angelescu, deputat, ni-a dăruit 290 de lei. Și mai departe dd. C. Basarab-Brâncoveanu și D. Tacu, membri ai Comitetului Central, au fost singurii cari, în locul obișnuitei contribuții, au dăruit anual sume de 500 de lei. Ofertele cluburilor sociale din București, cu Clubul Tinerimii în frunte, au fost aceleași.

Festivalele din București au produs și în acest an sume mici, membrii fiind admiși în general gratuit. În ultimul timp secțiunea București a înlocuit comitetul central în organizarea lor.

Deși ne-am adresat la multe societăți, al căror scop se apropie de al nostru, pentru a uni silințele noastre, folositoare aceleiași culturi naționale, de nicăiri n'am primit un răspuns, fie și unul care ar fi cuprins condiții ori ar fi scuzat un refuz. Secția din Târgoviște a luat parte însă la serbarea organizată pentru ziua de 3 Mai de societatea „Carpații“.

D. Sava Șomănescu demisinnând, președinte al Comitetului Central a fost ales d. Virgil Arion, până atunci vice-președinte.

Intrunirile.

După dorința Congresului din Ploiești, s'a ținut de Comitetul Central în București la 6 Iunie și după acelaș program în multe orașe, de deosebite secțiuni, intruniri pentru a se da o cunoștință exactă despre sălbaticile samavolnicii săvârșite în ultimele alegeri din Ungaria. Ele s'au desfășurat pretutindeni cu perfectă bună-înțelegere și demnitate.

Serbarile.

Serbarea dela 24 Ianuar a fost îngrijită singură de Comitetul Central. Cu obișnuite vorbitori și colaboratori artistici, ea a avut un strălucit succes. Cu acest prilej s'au împărțit cele dintâi bilete, primite cu entusiasm, ale lotăriei pentru clădirea Palatului nostru.

Excursiunile.

Prilejuri de excursiuni n'au fost în acest an. Comitetul și-a amintit însă de data de 29 Iunie 1611, când Radu Șerban, viteaz și cavaleresc urmaș al lui Mihai Viteazul, l'a răsunat a doua oară, în marea luptă dela Brașov, după ce, în aceeași zi din 1603, răpusesese pe Craiul ungar Moise Székely, mort în luptă de mână românească. Rămășițele lui Radu-Vodă, mort la 1620 în Viena și îngropat întâi în biserica sf. Ștefan, se află astăzi în mănăstirea Comana, și acolo se va face în ziua de sf. Petru-viitor un pelerinagiu general al membrilor Ligei. Se va tipări și o scurtă povestire populară despre marea războinic.

Excursiunea proiectată în Macedonia nu s'a putut îndeplini, interesul arătat pentru dânsa fiind cu mult prea slab. În schimb, de curând o mică societate bucureșteană, condusă de dl profesor G. Munteanu-Murgoci, a fost primită cu cele mai călduroase dovezi de iubire de către Românii din Pind și cu demonstrațiile cele mai semnificative ale Turcilor, chemați la o viață nouă, pentru România.

RETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostase și icoane sfinte etc.

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc

Preț-curent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

Publicațiile.

„Calendarul Ligei“ a fost redactat așa cum se prevăzuse în anul trecut. El a dat o sumă de articole alese despre viața Românilor de peste hotare, — și în trecut, dar mai ales astăzi. Am cerut colaborarea multor scriitori români din Ardeal și Bucovina, și ei au redactat frumoase articole de prețioasă informație anume pentru publicația noastră. Așa se va urma și în anii viitori. Iar cel pe 1912 va cuprinde pasagi asupra dezvoltării instituției noastre, înființată de tinerii studenți cu cele mai bune sentimente naționale acum douăzeci de ani împliniți. Se vor întrebuița pentru aceasta actele originale, bine păstrate și puse acum în rânduială.

„Informațiile“, foaia noastră, a urmat cu aceleași condiții modeste. Ele dau tot ce se publică mai de valoare ca lămuriri și mai imparțial despre chestia românească în foile românești de peste hotare. Am căutat printr'un birou din Paris să căpătăm extrase din ziarele apusene, dar n'am fost serviți satisfăcător.

10.000 de exemplare din Istoria Românilor de N. Iorga au fost împărțite pe căi siguri și în ciuda măsurilor de prohibițiune, cu ajutorul unor persoane de încredere. Liga n'a plătit decât hârtia și croșatul. Un exemplar i-a revenit astfel cu prețul de 15 bani, și cheltuielile de transport au fost susținute adesea de cei cari au primit cartea.

Cu prilejul nenorocirilor din Banatul inundat, cu distrugerea atâtor averi românești și cu pierderi de vieți, Liga a inițiat o subscripție, care a produs vre-o 15.000 de lei. Am găsit chipul de a le împărți fără ca alții să se poată amesteca. Pentru a crește suma acestui ajutor, am tipărit, după exemplul publicațiilor Paris-Murcie și Paris-Ischia, o „Românie pentru Bănățeni“, la care au colaborat fruntași scriitori români și pictorul Arry Murnu, cărui și pe această cale îi aducem cele mai călduroase mulțămiri. Exemplarele rămase se vor împărți și la bibliotecile românești de peste hotare.

În urma discuțiilor urmate la Congresul trecut, s'a părăsit ideea de a se publica de Ligă mesagiile lui Vodă-Cuza și cuvântările lui Kogălniceanu. Cele dintâi au apărut în editura „Neamul Românesc“, celelalte se vor da la lumină, cu toate operele marelui orator și scriitor, de comitetul pentru ridicarea statuii lui în Iași. Și cartea despre arta românească va apărea în editură particulară.

Pentru a se arăta lumii civilizate din ce sălbatece presiuni, călcări de lege și violențe a ieșit triumful guvernului unguresc asupra Românilor în ultimele alegeri, Liga a publicat o a doua broșură din (Les dernières élections en Hongrie et les Roumains; juin 1910). Broșura a produs cea mai adâncă impresie în Apus, și mai ales din Anglia și din Italia n-au venit, dela profesori universitari și oameni politici, cele mai sincere mângăieri și încurajările cele mai călduroase. Credem că în felul acesta s'a adus un real serviciu cauzei românești.

La iubileul de cincizeci de ani dela întemeierea statului italian unitar, Liga a luat parte, îndemnând pe studenții din Iași la o manifestare de simpatie față de colegii lor din Roma, manifestare care a adus vizita rectorului universității romane la comisariatul României. Ea a trimis apoi societății „Dante Alighieri“, pentru susținerea conștiinței italiene în provinciile ne-libere, o adresă care a provocat un călduros răspuns. Dar mai ales printr'o carte luxoasă de aproape 200 de pagini, cuprinzând, în limba italiană, „Istoria Românilor“ cu specială privire la legăturile cu Italienii Breve Storia dei Rumeni, etc., ea crede că a contribuit la creșterea prieteniei dintre cele două națiuni su-

rori, îndeplinind astfel și o dorință a Congresului de anul trecut.

2500 de exemplare s'au împărțit deputaților, senatorilor, diplomaților, bibliotecilor, ziarelor din Italia, precum și persoanelor cunoscute ca prieteni a României. Un exemplar legat în țesături populare românești a fost închinat respectuos Majestății Sale Regelui Italiei.

Ajutoarele la studii.

Deși s'au luat în Ungaria măsuri contra celor ce ar primi »bursa Șaguna«, ea s'a acordat, și credem că acela care a primit-o va ajunge un factor folositor în viața culturală și națională a Românilor de dincolo.

A da numele celui ajutat ne e imposibil: ar însemna să-l denunțăm răsbunătorilor, nedemne de un popor civilizat, care ating în Ungaria pe cei ce păstrează legături culturale cu România.

Premiul Augustin Bunea s'a dat unei bune lucrări de cetire bisericască, a d-lui I. Mateiu. (Preoțimea românească ardeleană în veacul al XVII-lea. Sibiu 1911.)

Lotăria Ligei.

Biletele Lotăriei pentru Palatul Ligei sunt gata. Ele s'au trimis secțiunilor. Termenul întâiu de tragere a trebuit să fie însă amânat, răspândirea făcându-se cu greu. Secțiunile sunt datoare a face tot ce se poate pentru ducerea la bun capăt a acestei chestii de viață pentru Ligă.

N. Iorga,
secretar-general.

Raportul Loteriei Ligei Culturale.**Domnule Președinte,**

Referitor la Loteria »Ligei Culturale« am onoarea a vă aduce la cunoștință următoarele: tuturor prefecturilor de județ, școlilor particulare și ale Statului din București și Iași, diferitelor autorități și instituțiuni financiare din capitală, ne-am adresat, rugându-le să ne dea tot sprijinul lor la plasarea biletelor, ne-am adresat secțiilor Ligei din provincii, care iarăș nu au răspuns toate la apelul nostru, precum nu au răspuns școlile, prefecturile și instituțiunile financiare decât în număr foarte mic. Totuși până astăzi s'au împărțit spre a fi plasate de toate autoritățile și persoanele particulare care ni-au dat sprijinul lor, următorul număr de bilete:

Depozitelor Regiei Monopolurilor Statului	188.000
Secțiunilor Ligei	5.925
Prefecturilor (parte)	13.900
Diferite școli	1.284
Persoane particulare	2.412
Total	211.521

Dela toate aceste plasări avem adevăruri și adrese de primirea biletelor. Numerar nu s'a încasat decât suma de lei una miie douăzeci și patru (1024). Schimbarea datei tragerii pe bilete a încetat după ce Comitetul Central a hotărât amânarea primei trageri la 21 Noevre 1911.

Primiți, vă rog, Dle Președinte, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Scrisori din București.

Lumini și umbre. — Impresii dela Craiova. — Copii nopții.

București, 7 Iunie.

Așa face Shakespeare. În mijlocul celor mai solemne, mai mișcătoare scene, introduce bufonul cu bagajul lui de ridicol. Vrea să ne aducă aminte că alături de crinii albi și de stejarii falnici, cari înfruntă trăsnetul ceresc, cresc și urzicile și spinii netrebnici. Alături de oamenii cari îndeplinesc în viața lor fapte, se zbat, se agită și așa numitele exeme ale societății, cari vor să arate că trăesc și ele, că îndeplinesc un rol. Și nu știu că rolul lor este

tocmai acela de a însemna punctul unde, dela sublim, ajunge ridicolul.

La lucrurile acestea m'am gândit când, în timpul congresului Ligei, am văzut Duminecă dimineața cafeneaua Minerva din Craiova inundată de broșura, în care doctorul Vaida cu o revoltătoare lipsă de milă față de sine însuși își batjocorește numele și reputația de care se bucura în fața tuturor.

La bufonul care apare în cele mai sublim scene din piesele marelui autor, m'am gândit în clipa aceea. Pe când în sala liceului dl Iorga accentua cu atâtea maiestooasă demnitate puterea de viață a neamului nostru, necesitatea de a ne încrede numai în puterile noastre, pe când lumea era încă sub impresia magistralului discurs al dlui Virgil Arion, pe când preoții dela sate se gândeau la măsurile recomandate pentru ridicarea celor mulți și buni, în cafeneaua „Minerva“ esplotatorul numelui lui Eminescu se deda la un mascaralac obscen.

Purtând în brață infama broșură, așa cum poartă țiganii salahori cărămizile, exema societății românești alerga dela o masă la alta și, ajutat de un simpatic tartuf, împărțea publicului proza scabroasă. Cum se făcea această împărțire își poate închipui oricine. Scriitorul acestor rinduri în două minute s'a trezit înaintea sa cu trei exemplare, pe cari le pune la dispoziția dlui Vaida în orice moment, ca dovadă despre felul cum agenții d-sale au știut să-și facă datoria.

Dar nu aici e partea dureroasă. Ci în felul cum a fost primită de publicul craiovean această broșură. Au uitat se vede sobolii că în acest oraș „Tribuna“ și-a creat de mult un renume care nu se întunecă așa de ușor. Au uitat că aici este o puternică mișcare culturală, națională, că aici se ține cont de toate mișcările din Ardeal, că sânt mulți cari cunosc împrejurările „de peste munți“ mai bine decât cutare sportman al naționalismului — cum a caracterizat dl Iorga o anumită categorie de indivizi.

Cei mai mulți au aruncat broșurile. Băieții dela „Ramuri“ le-au luat drept amintire dela personajul pe care-l credeau mort din „arșita împrejurărilor istorice fatale“. Singur administratorul, băiat de cifre, om drastic, s'a gândit la o distracție. Și rupând bucățele foaie cu foaie, ca un roi de fluturi albi cădeau bucățelele de hârtie pe trotuar. Apoi, întorcându-se către cel ce împărția broșurile, îl întrebă:

— Mai aveți, domnule, Proza asta e delicioasă. Uite cum se lipește de trotuar!

În timpul ce se petreceau toate astea, eu mă gândeam la nesimțirea ce a pus stăpânire pe atâtea victime. De-ar fi înțeles acești oameni cât de de ridicoli sânt, cât dispreț s'a revărsat asupra lor, n'ar fi îndeplinit niciodată slujba de împărțitori de pamflete, cari se dau gratis. De-ar fi priceput înălțimea ideilor, cari se accentuau în sala de ședințe a congresului, ar fi înțeles cât de josnică este meseria lor de salaori și și-ar fi adus aminte de contrastul din scenele lui Shakespeare. Ar fi văzut că rolul lor este rolul bufonului și s'ar fi rușinat, dacă simțul rușinei se mai lipește de dânsii.

Și, privind scena cu împărțirea pamfletului mi-am adus aminte de „Copiii Noptii“ piesa lui Făgătel, inimosul conducător al revistei „Ramuri“. Și aici ni-se arată că omul, odată pornit spre rău, zădarnic cauți să-l mai abați. El merge înainte.

În „Copiii Noptii“, fără pretenție de psihologie adâncă, ni-se dau caractere schițate perfect, tipuri descrise admirabil, decoruri estompeate cu îndemănare, situații minunate susținute, versuri foarte frumoase, alt colț așa dar, însă foarte simpatic, al cărui sfârșit nouă

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

== Mare asortiment în trusouri pentru mirese. ==

La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

nu ne lasă prea mari regrete, iar personajelor nici măcar o lecție.

„Predestinația“, determinismul, joacă pe planul întâi, rolul principal în această piesă, a cărei eroină se reîntoarce, deși a iubit, din mijlocul de unde a plecat, pe scenele unde se satisface sensualitatea.

Aci, femeia pierdută, rămâne, ori-cât s'ar căzni împrejurările și oamenii s'o ridice, tot femeia pierdută, așa cum i-a cântat ei cucul și meritul autorului e că ne-a arătat această situație posibilă până la o vreme, ca la urmă să ne arate în versuri minunate și imagini bogate această imposibilitate.

Ninetta, o grizetă, e mentorul celorlalte fete de aceeași meserie, gust, aspirații și pretenții. Fetele sunt: Lona, Zoe, Nora, Lizetta, cari sunt „colate“ cu Titi, Traian, Radu, Georgică. Băiatul cel mai dragut era, însă, Donar. Donar, mai novice, era alintat de toți și de toate. Ninetta s'a îndrăgostit de el cea dintâi. Nora, mai cu seamă, vrea să-l aibă și ea. De aci, mici înțepături și vorbe de spirit aruncate din belșug între fete. După Ninetta umblă însă... și tata lui Donar, un detracat vădov, care, firește ca bătrân, va pune în balanțe, drept precumpănire, aur... mult aur, prin intermediul unui misit Tony, ce-l trage pe sfoară.

Ninetta respinge aurul și pleacă cu Donar la moșia lui, urmași de bătrân, care n'a renunțat o clipă la planurile lui. Departe de sgomot, în preajma liniștitelor lanuri și miriști, acolo unde veneau berze și cântau ciocârlii, amanta se plictisește, se ceartă cu Donar și fuge cu bătrânul, lăsând astfel singur pe visătorul Donar, pe evocatorul de lucruri duioase, care se resemnează curând prin însușirile.

Bătrânul își vânduse moșia, iar cu banii își alimenta amorul, care firește a sburat, când punga s'a golit. Donar îl iartă și-l ia în noua lui gospodărie. Ninetta se întoarce definitiv cu mai multă patimă la viața ei de odinioară. Băieții se desfac de fetele lor, punându-se pe carte, iar fetele se impacă, știind că au să găsească alții.

Așa ar fi schema brută a acestei părți dintr-o viață, asupra căreia autorul, că o rară dragălaşenie, a aruncat nițel o privire blândă, s'a înduioșat o clipă de un amor trecător.

Acțiunea e condusă vioiu, versurile de 14 sânt bogate în imagini și au acel colorit, care face ca piesa să fie citită cu multă tragere de inimă și mult interes.

Piesa e de sigur opera cea mai importantă, prin care se manifestează gruparea dela „Ramuri“.

Correspondent.

Procedurile „Românului“.

Domnule Redactor,

În Nr. 103 al „Tribunei“ ați publicat, sub iscălitura „un pedagog“, un articol „In chestia școalelor pierdute“, pe care articol ziarul „Românul“ (Nr. 106) îl pune în socoteala mea, afirmând că eu l'aș fi scris. Am trimis dlui director al „Românului“ încă înainte cu zece zile o scrisoare, în care îl rugam să ia notă că nu eu am scris acel articol, — că nici nu știu cine l'a scris — și în consecință să rectifice știrea dată, — dar dsa n'a aflat de bine să publice această rectificare, menită a restabili adevărul. De acelaș dispreț suveran s'a învrednicit din partea redacției „Românului“ și cartea mea „Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar“, pe care i-am trimis-o imediat după apariție și pe care nici n'a anunțat-o măcar, după cum cred că i-ar fi fost dator.

Imi pare cu totul ciudat că „Românul“ nu vrea să ia act despre părerile mele privitoare la situația școlilor atunci când le expun sub propria-mi iscălitură și când le trimit cu rugarea de

a le înregistra — și că în acelaș timp umblă să mă facă responsabil pentru lucruri pe cari nu le-am scris eu, iar când vin și-i cer să rectifice greșala — nu-i acasă.

Sibiui, în 25 Mai st. v. 1911.

Dr. Onisifor Ghibu.

Ședința Camerii.

— Un orator slovac. —

Oratorul de frunte al ședinței de azi a fost naționalistul slovac dl *Juriga*.

Dsa a vorbit la chestiunea care frământă azi vieța politică ungurească: „abuzurile“ congregațiilor catolice. Ca buni romano-catolici cum sânt Slovaci, dl *Juriga* a detestat atacurile ovreiești și francmazoniste. Să lăsăm — a zis — să-și facă ideile singure cale. Nici procurorii, nici jandarmii și nici chiar statul nu poate să oprească în dezvoltarea lor ideile. E aderentul celei mai largi libertăți în învățământ. Să propage cu toții neîmpedecați credințele pe cari înșiși le mărturisesc. Statului îi revine numai un rol de îngrijitor și nu trebuie să-și bată capul cu diferitele nuanțe ale singuraticelor curente. Toate confesiunile să-și răspândească principiile între cadrele pe cari li-le-a delimitat statul.

S'a ocupat apoi cu discursul de denunț al ministrului de instrucție, contele *Zichy*. Combate afirmațiunea ministrului că numai cultura ungurească are îndreptățire în Ungaria. Adevărat că limba de stat e cea ungurească, în instrucție însă ea trebuie restrânsă la limitele etnice ale poporului unguresc. La dimpotrivă statul ne-ar da dovadă că privește cu dușmănie cultura națiunilor nemaghiare. Arma culturală a „naționalităților“ e limba lor maternă și nu le-o poate lua cu forța nimenea. Nici chiar *Țigani* nu trebuie desbrăcați de naționalitatea lor specifică, căci și ei pot să reprezinte o nuanță aparte în cultură universală.

În școlile de stat trebuie înființate catedre pe seama limbilor nemaghiare din patrie. S'ar satisface unui principiu cum mult mai salutar decât propunându-se limba franceză și engleză, cari sunt limbi streine în țară. *Cere ca statul să le îngăduie și Slovacilor, întocmai precum le îngăduie Românilor și Sârbilor, să-și înființeze școli medii naționale.* Nu primește bugetul.

După oratorul slovac a luat cuvântul *Balogh Jenő*, secretarul general dela ministerul de instrucție. El polemizează cu dl *Juriga* zicând că dacă „naționalitățile“ nu vor să recunoască îndreptățirea *exclusivă* a culturii ungurești în Ungaria, greșesc foarte mult. Guvernul nu terorizează cultura „naționalităților“, ci voiește să le atragă cu mijloacele politice pașnice.

Urmează iustistul *Tüdös János*: Combate pe naționalistul slovac, cerând guvernului să statifice întreg învățământul elementar.

Ședința s'a ridicat către orele 2 d. a.

Două uscături*).

Într'o pădure verde, plină de viață, arătarea cea mai jalnică e uscătura. Pădurea freamătă, pădurea cântă pădurea sbuciumă în brațele viforului, ca o puternică oaste — uscătura însă nici nu cântă, nici nu se pune împotriva viforului, nici nu ademenește paseri cântătoare pe crengile-i trise. Uscătura, în restimpuri depărtate, geme scârțâind sec, când o atinge toporul, oricând vre-o undă puternică de vânt cearcă s-o măture dintre stejarii verzi. Scârțâie sec, și acesta e tot semnul de viață ce-l mai poate da.

Un astfel de semn de viață au dat în zilele trecute și cele două uscături ale neamului nostru: *Mangra vicărașul*, și *Șeghescu* cel împodobit cu brâu roșu. Au ținut să știe lumea că mai trăiesc și ei, spre rușinea neamului nostru, din care, durere, s'au născut. Căci vorbirile pe cari le-au ținut în Dietă acești doi preoți trădători e cea mai mare rușine și batjocură ce ni-s'a adus nouă, ca popor, în vremele din urmă. Prin glasul lor sec, prin scârțâitul lor de uscătură, au dat proba cea mare, că n'a mai rămas nimic românesc în sufletele lor, și că ceea ce-i mai ține în viață, singura țință ce-o mai au, este să lingușască pe cei ce le-au întins pânea albă a domniei. Din toate durerile mari, cari trec cu viforul și sbuciumă sufletul neamului nostru, nici una nu mai tremură în sufletele lor sterpe. Drepturile pentru cari de veacuri luptă poporul nostru, ei nu le mai cunosc, nu le mai simțesc. Ei văd astăzi interesele „națiunii“ ungurești, acelea îi neliniștesc, acelea-i fac să se ridice în Dietă, și să se arete că-s tot așa de buni patrioți, ori și mai buni, ca ori care jidan.

Șeghescu a ținut să arate stăpânilor săi că-și împlinește de minune slujba de a supraveghia instituturile noastre de învățământ. Pe el, adevărat, îl trimite guvernul la examene, aproape la toate școlile noastre. Mai ales merge „marele deputat“ la examenele ce le dau fiitorii dascăli români.

Și bunul paznic al „ideii de stat“ acum, în Dietă, își împlinește cu vârf datorita de slugă credincioasă. Părește ministrului, că în școlile preparandiale trebuie băgat mai mult spirit patriotic. Cu reaua credință și cu vădita râvnă a tuturor celor ce-și lasă neamul, se lingușește, cu pâra ce ne-o aduce, pe lângă stăpan. Adevărat nu-i destul cât se zăpăcește lumea noastră școlară cu limba ungurească, trebuie, după măriia sa, să ne mai trimită ministrul găluște nouă, ca să avem ce înghiți. Cu mințea lui Șeghescu nu poate pricepe că învățătorii din școalele noastre se cresc pentru a învăța copii de Român, în școală românească. El vrea, ca toți învățătorii să aibă o singură țință, pe care o are el, inspectorul ministerial, să răgnească la toate ocaziunile: „Fi credincios patriei tale, maghiarule“.

Cu versurile acestea din cântecul național unguresc și-a terminat măriia sa vorbirea, spunând că acesta trebuie să fie călăuză învățătorilor.

Câtă cădere, Dumnezeule, ce uscătură care dă în putrezire. Cel care între români se dă

*) Articol din ziarul nostru pentru popor „Tribuna Poporului“. Conform promisiunii noastre din trecut, reproducem și acest articol drept model de cum înțelege un distins colaborator al nostru să scrie pentru popor.

NETUSIL VINCE CAȘOVIA-KASSA Fő-utca 80.

Înainte: KAROL ELISCHER

export de cârnuri afumate, cârnățării și salam. Serviciu prompt. — Cataloage trimitem gratuit și franco.

Încă de român, cel ce prânzește la mesile vladicilor români, ne răgnește din Dietă nouă Românilor: „maghiarile, fi credincioș patriei tale!“

Măria sa ar trebui să întrebe pe sătenii din sânul cărora a eșit, dacă de aceasta ne arde nouă acum? Dacă pricep ei ca copilul lor să le spună „maghiarile“, și dacă ei, pacinicii săteni, s'au gândit vreodată, români fiind, să nu-și iubească cu credință pământul lor strămoșesc? Și să-l întrebe liniștiți, că pentru Dumnezeu, dice-și mai sparge glasul său dogit în Dietă, când noi avem atâtea necazuri.

Mangra văcarul n'a voit să se lase mai pe jos decât soțul său. El se știe ține tare încheștat de haina lui Tisza, pe care nu-l mai părăsește. Călugărul dela Orade joacă după cum îi cântă groful.

El a cutezat să spună în Dietă că partidul național român, nu-i în drept să reprezinte, să vorbească în numele poporului român, că acest partid nici nu mai este, de când la nimicit o ordinațiune ministerială pe vremea lui Hieronymi. A spus că singur episcopii și preoții pot vorbi în numele poporului românesc. Ungurii l-au ascultat cu plăcere pe acest „lup care și-a schimbat și părul și năravul“. Noi i-am cetit vorbirea nu cu mânie, ci cu mare disgust, înfiorându-ne cât de adânc pot cădea unii oameni.

El nu mai vede neamul nostru, nu mai vede partidul nostru național, cari trăiesc înaintea ochilor lui. A uitat că și el a făcut parte și a fost fruntaș în acest partid. Ochii lui sunt împăienjeniți, și ca în vis, de departe, vede un singur lucru: mitra vladicească, pe care Tisza i-o rostogolește tot mai aproape.

Pilda pe care ne-o dau acești doi foști oameni, e mai limpede ca lumina zilei: îndată ce se îmbrățișează cineva cu dușmanii neamului său, e pierdut pentru totdeauna. Zădarnic își bat pieptul, când sunt între noi, că și ei sunt români, zădarnic mai vorbesc românește, sufletul, inima lor nu-i mai mult a noastră, ci acelor pe cari îi slujesc. Deci au păcat greu ceice mai cred în ei, cei cari îi mai primesc la mesele lor. Pe astfel de oameni trebuie să-i uităm cu totul, să ne închinăm înaintea lor și porțița inimei și ușa cășilor noastre.

Din străinătate.

Disolvarea parlamentului Belgiei. Din Bruxelles se telegrafiază că regele Albert a iscălit erii, Miercuri, un decret regal prin care se disolvă parlamentul belgian și se publică alegeri nouă.

Cauza care a îndemnat guvernul să propună regelui disolvarea camerelor e obstrucția opoziției liberale împotriva legilor școlare prezintate de guvern. Prin aceste legi nouă se fac o mulțime de favoruri școlilor confesionale catolice în paguba școlilor de stat.

Opoziția liberală a pornit o luptă înverșunată împotriva guvernului clerical, obstruând în secții discuția proiectelor de lege și împiedecând astfel să poate fi prezintate camerelor. Toate încercările ministrului-președinte Schollaert de a înfrânge obstrucția au rămas zadarnice.

Disolvarea camerelor e privită din partea opoziției ca o mărturisire a înfrângerii guvernului. „L'indépendance belge“ anunță că partidul clerical a eșit bătut și că guvernul lui Schollaert va trebui să facă, în scurtă vreme loc, unui guvern liberal.

INFORMAȚII.

A R A D, 8 Iunie n. 1911.

Dela Academia Română. Academia română a ținut Marți după amiază o ședință intimă.

În această ședință s'a hotărât să se acorde premiul Năsturel de 4000 Lei d-lui Dr. V. Bianu, din Buzeu, pentru lucrarea sa „Doctorul casei sau dicționarul sănătății“ și s'au ales membrii corespondenți, la secția științifică, dnii Dr. I. Cantacuzino și Dr. I. Atanasiu, profesor de fiziologie la Universitatea din București.

„Deșteaptă-te Române“. În raportul nostru despre Congresul Ligei, care a avut loc la Craiova, s'a făcut pomenire de faptul că muzica militară a refuzat să cânte „Deșteaptă-te Române“.

Despre acest incident ciudat, ziarul „Doljul“ din Craiova scrie următoarele:

„Sâmbăta trecută, pe când dnii congresiști, se înapoiu dela Te-Deum, Muzica regimentului 26 Rovine, a refuzat să cânte pe drum marșul național: „Deșteaptă-te Române“ spre uimirea și indignarea tuturor căii au fost de față atuncia.

Fiind întrebat dl. capel-maestru pentru ce nu se execută acest marș, s'a răspuns că dl. comandant al regimentului a dat ordin.

Răspunsul ca și refuzul a indignat încă odată mai mult pe dnii congresiști, cari firește aveau tot dreptul să fie nedumeriți, dacă se găsec în Craiova, capitala Otteniei, sau într'un alt oraș al vre-unui comitat unguresc.

Adică de ce s'a oprit „Deșteaptă-te Române“? Nici noi nu înțelegem.

Întrebăm însă acum pe dl. colonel, rugându-l să ne răspundă cât mai neîntârziat, din ce cauză a dat ordinul acesta

Trebuie să fi fost ceva la mijloc să ni-se spună și nouă.

Nu vrem să credem ca tocmai un comandant de regiment să-și fi închipuit în acele momente că marșul național al tuturor Românilor, ar fi putut să fie înlocuit cu Ciardașul unguresc, cu Internaționala socialiștilor, sau cu Kake-Walke-ul american?

Ar fi înspăimântător!

Și pentru ca cealaltă lume în afară de noi să nu bănuie nici măcar o clipă, așa ceva, rugăm încă odată pe dl. colonel, să binevoiască a da o explicațiune pe cât de precisă, tot pe atât de grabnică.

Așteptăm...

— **Archiducele Carol Francisc Iosif la Londra.** Archiducele Carol Francisc Iosif va pleca la 23 Iunie la Londra, unde va reprezenta pe Maj. Sa la încoronarea regelui George V al Angliei. Archiducele va fi însoțit de o delegațiune a regimentului 12, care poartă numele regelui George.

— **Știri din Blaj.** Elevii internatului „Vancean“ de băieți din Blaj și-au adus și în anul acesta aminte de cel mai mare binefăcător al lor, care și-a cheltuit tot avutul ridicând cele două internate, unul de băieți și unul pentru fete. Acest mare binefăcător a fost fericitul de pie memorie Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Duminecă în 4 l. c. la orele 10 p. m. elevii internatului au aranjat o serbare întru pomenirea marelui arhichieru cu următorul program:

1. C. Porumbescu: Marșul cântăreților: Orchestra. 2. Discurs festiv rostit de V. Desmiream elev în cl. VII. 3. I. Seb. Bach: „In ce chip dovedește Cerbul“ cor. 4. Petru Cerna: „Dura lex“, declamată de I. Groze cl. VII. 5. I. Băcău: jocuri. Orchestra. 6. a) T. Hupel: Nori de vijelie b) Cântecul haiducului, solo cântate de I. Pop cl. VII. 7. Goga: Clăcașii decl. de G. Șomlea cl. VII. 8. Leo Foll: Vals. Orchestra. 9. N. Ganea: Un călător, cor mixt. 10. Duet executat de N. Popa cl. VI și V. Jurca cl. V. 11. Uhland-

Iosif: „Blăstămul bardului“ decl. de C. Iubaș cl. VII. 12. „Marș final“. Toate punctele au fost bine reușite.

Tot ce a avut Blajul mai bun dimpreună cu mitropolitul Victor a fost de față.

După terminarea programului, Excelența Sa ține un discurs mai lung, arătând cum trebuie cinstită memoria bărbaților de talia fericitului mitropolit Vancea.

Vreo 2 zile a petrecut aici tânărul absolvent al Conservatorului de teatru din București, dl. Calmuschi.

Dl. Calmuschi a predat Sâmbătă seara mi multe bucăți hazlii în grădina populară din Veza.

O mulțime de oameni ascultau pe artist răspătindu-l cu furtunoase aplauze.

Cu trenul de Duminecă noaptea dl. Calmuschi a părăsit Blajul

Rap.

— **Despărțământul Brad al „Asociațiunii“.** Membrii despărțământului Brad al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ sunt chemați la *adunarea cercuală*, ce se va ținea *Duminecă în 12/25 Iunie la 4 3 ore p. m.* în sala hotelului central din *Baia de Cris*.

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului despre lucrările anului din urmă.
3. Raport despre starea cassei.
4. Reviderea rațiocinului comitetului și darea absolutului pe 1910.
5. Stabilirea bugetului pe 1911.
6. Câștigarea membrilor noi.
7. Alegerea delegaților la adunarea generală din vara aceasta.

II. Producțiunea teatrală a trupei de diletanți din Brad seara la 8 ore. — Joc. Brad, în 1 Iunie n. 1911. Dr. Traian Suciu, secretarul desp. Dr. I. Radu, directorul desp.

— **Morții noștri.** Vasile Duubrava, directorul gimnaziului român din Beiuș a repauzat la 6 Iunie n. în vârstă de 52 de ani.

Gheorghe Urdea, preot gr. or. român în Cernatul-Săcelelor, a repanzat la 6 Iunie n. în vârstă de 65 de ani.

Odihnească în pace!

— **La fondul steagului** „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu“ au mai dăruit: dșoara Elena Chirca, Moise Fărcaș, sodal vărsător de metal, Stoia Bobeș paroch (Oarda superioară), câte 20 bani, d-na Livia Crăciunesc n. Lemény, 1 cor., Ioan Cosma notar (Ludoș), George Covicoveanu, învățăcel zidar câte 20 bani și Vic. Tordășiann, prezident 10 bani.

— **Arta română recompensată la Paris.** Arta română a avut la Paris o consacrare oficială. Juriu Salonului societății artiștilor francezi, compus din elita picturii și Academiei franceze, a acordat mențiune onorabilă pictorului român *Eustafiu Gr. Stoenescu* pentru pânza sa: „O laie de țigani în mers“, expusă la Salon.

Mențiunea a și fost pusă în placă de aur pe tabloul premiat, despre care academicianul Ricnepin spunea că ar dori să-l aibe vecinic sub ochi, pe biroul său.

Această recunoaștere a talentului unui român de către o instituție așa de exigentă ca cea a societății artiștilor francezi, e dintre cele mai măgulitoare pentru noi.

Dintre sutele de opere de artă, asupra cărora criticii au oprit priviri bine-voitoare, juriul a ales lucrarea unui român. De sigur, meritul ei era evident și a impus această selecțiune.

— **Exemenle de maturitate din Beiuș.** Examele de maturitate la gimnaziul gr. cat. din Beiuș s'a ținut dela 3—6 Iunie. Comisar ministerial a fost Iosif Siegescu, trimis episcopal Dr. Florian Stan, canonic școlar. Rezultatul e următorul:

Cu *eminentă* a fost calificat domnul Aurel Coză.

Cu *bine*: Ioan Cioflan, Romul Capra, Aurel Comșia, Ioan Lia, Anton Papp, Petre Po-

popoviciu, Valer Popoviciu, Alexandru Terdic.

Cu suficient: Gherghe Cosma, Salvator Dan, Vasile Dăncă, Augustin Filip, Traian Fodor, Carol Kiss, Cornel Magier, Vasile Medrea, Sever Pășcutiu, Valentin Pinte, Eugen Popoviciu, Cornel Pușcașiu, Teodor Raica, Silviu Sabău, Ilie Sârbu, Vasile Șuta, Vasile Timiș.

Relegat pe trei luni dintr'un studiu a fost numai unul. Au cores dintr'un studiu patru, toți cu succes. Unul diferențial: fără succes.

Sfințirea bisericii din Lunca. Primitiv la redacție o invitare în care ni-se anunță că la 1/14 Iunie n. va avea loc sfințirea bisericii din Lunca (Bihor). Invitarea aceasta, tipărită în tipografia ovreiască alui Süsmann din Belényes, e scris în următoarea limbă românească:

„Comuna bisericească Lunca din incidentul sfințirii și în onoarea Prea Sfinției Sale a Domnului Episcop diecezan Ioan I. Papp va servi la 1 (14) Iunie ora 1 p. m. în localul școlii banchet la care vă rugăm să binevoiiți a lua parte. Cuverta 4 cor.»

Așteptăm dela organul autorizat să publice și aceasta invitare eșită din tipografie străină. Vine doar din țara lui Mangra, prietenul marelui meșter-intrigant V. Goldiș...

— **Accident de automobil.** Din Paris se anunță: Luni noaptea la orele 11, pe când detașamentul de gardă dela magazinele tramvaelor electrice, compus din 120 soldați din regimentul 120 de infanterie de sub comanda sergentului major Masson, se înapoia la cazarmă, un automobil care nu avea felinarele aprinse a intrat între soldați.

Un soldat a fost omorât pe loc, un alt soldat s'a ales cu leziuni grave la cap, iar altul cu picioarele fracturate. Șoferul refuzând să transporte pe răniți la spital, sergentul major Masson a comandat să tragă o salvă spre a deștepta pe locuitorii. În curând a sosit poliția și a dat primele ajutoare răniților.

Șoferul arestat a declarat că uitase să aprindă felinarele.

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutorarea copiilor de Moți aplicați la meserii, al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, din prilejul conferinței preoțești din tractul Lupșei au intrat următoarele sume dăruite și anume: Vasile Gan, protopresbiter (Oienbaia) Vasile Șpan, paroh (Lupșa), câte 5 cor., Vasile Bocșa, paroh (Ponor), Nistor Manciu, paroh (Ocoliușul-mare), câte 4 cor., Ioan Gherman, paroh Orăștie, Iosif Panța, inv. Lunca largă câte 3 cor., George Lazar, paroh Valea Geogelului, Ioan Muntean, Silvestru Morușc, învățător Cacova-lerii, Ioan Dandea, paroh Șasa, câte 2 cor., Leonte Canja, învățător Vidolm, Nicolae Crețu, Vasile Jina, paroh Subpeatră, Vasile Rușdea, paroh Poșaga-inf., Ioan Vesa, Simion Vasinca, paroh Sălciura-sup., Simimion Samoilă, par. Ocoliușul mic, Constantin Giurgescu, par. Luca largă, Andrei Straja, paroh Cacova-lerii și Eva German, fiecare câte 1 cor. Sau în total 42 cor. La acelaș fond au mai dăruit: 25 elevi ai școlii populare din Agnita, cercetând, sub conducerea învățătorului Nic. Cârstea, Reuniunea meseriașilor, 90 bani, Ioan Comșa, învățător Braiu, Zorința Moldovan născ. Dandea, preteasă Cristian, Ioan Iambăruș, inv. Sibiu suburb. inf., câte 1 cor., Solomon Sofonia, cleric, G. Poponea, v.-prezident, George Purdu, învățător Marcos, câte 50 bani, Constantin Tipuriță, învățător Vale 2 coroane. Starea fondului 698 coroane 58 bani. Pentru primos aduce mulțămintă, în numele comitetului, Victor Tordășianu, prez.

— **Atitudinea Rusiei în războiul dela 1870.** Bătrânul diplomat francez, Emil Olivier istorisește în volumul apărut de curând al memoriilor sale, o scenă dintre fostul împărat pe vremuri al Rusiei, Alexandru și fostul ambasador al Austro-Ungariei la Petersburg, referitoare la ingerințele Rusiei în războiul franco-german dela 1870.

Dupăce împăratul Alexandru a însărcinat pe ministrul Rusiei dela Paris, ca să facă cunoscut ministrului francez Gramon, intențiile Rusiei în acest războiu, cari intenții erau rămânerea în neutralitate a Rusiei, și esoperarea neutralității și a

Austro-Ungariei, care manifesta simpatie față de Franța, — a chemat la sine pe ambasadorul austro-ungar și i-a spus următoarele:

»Rusia va rămânea neutrală în războiul ivit. Dacă interesele ei pretind, ori dacă Austro-Ungaria va cerca să atace Prusia, spune împăratului Francisc Iosif, că atunci și eu îmi voi conduce oastea în ajutorul Prusiei. Te-am chemat ca să le auzi lucrurile acestea dela mine personal și să intervii, ca Suveranul d-tale să urmeze aceeaș politică, ca și mine. Mai spune Suveranului, că doresc să rămânem și pe mai departe prietini și vecini buni. Să nu se lase ademenit de Franța, de a lua parte în război. Purtați dușmănie împotriva Prusiei, — e știut — dar nu este momentul, ca să vă răsbunați.

Împăratul l-a asigurat apoi pe ambasador, că în cazul învingerii Prusienilor, Austro-Ungaria n'are să se teamă de amenințarea integrității sale teritoriale, din partea Germaniei căci într'un astfel de moment, Rusia îi va lua apărarea.

— **Memoriile „Unchiului Europei”.** Am amintit la timpul său despre moartea ducelui Ioan de Schleswigholstein, numit „unchiul Europei” din motivul că era unchiul regelui englez și norvegian, precum și al țarului. Ducele Ioan a purtat un carnet întreaga sa viață, în care însemna evenimentele mai însemnate dela diferite curți europene, însoțindu-le și de o critică din partea sa. Aceste comentarii tradăză în spirit fin de observație.

Insemnările ducelui de Schligholstein vor apărea în curând sub îngrijirea cunoscutului istoric danez, Louis Bebé, în mai multe volume, formând memoriile reposatului. Mai e de relevat pasiunea cu care își făcea ducele aceste însemnări. Îmbătrânind, îi slăbise vederea, așa că îi era greu să mai poată scrie. Ducele a învățat scrisul orbilor, și astfel și-a continuat carnetul.

Aceste memorii promit a face oare care senzație, desvălind multe greșeli diplomatice din trecut. Sunt așteptate cu nerăbdare chiar de membrii Curților europene, deoarece este cunoscută critica ageră și în acelaș timp severă a ducelui.

Cu acest prilej se amintește despre opinia asupra țarului Nicolae, a defunctului duce. Înaintea unui redactor, dela un ziar din Stockholm a spus că țarul, sârmanul țar a totputernic n'are voință proprie, ci e condus de intrigile curtenilor.

x S'a deschis Filiala neîntrecutei fabrici de ghete anatomice **Moskovits**. Arad, Piața Libertății Nr. 18.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

13 Iunie n.

Făgăraș: teatru, sub conducerea dlui Aurel P. Bănuțiu, directorul artistic al societății teatrale, în hotelul „Paris”. Se vor juca „Bucătăreasa” și „Unica fică”, comedii localizate. Joc. Începutul la orele 7 și jum. seara.

Seleuș: Concert, teatru și joc în școala comunală. Se va juca „Cinel-Cinel” de V. Alexandri. Începutul la orele 8 seara.

N. Red. Ne surprinde mult că în invitare se spune: „Tinerimea și inteligența română din Keviszöllös (Seleuș)”... Nici noi să nu avem măcar atâta respect pentru frumoasele noastre numiri românești să le dăm locul întâi? Nu era mai la loc să se adauge numirea ungurească în parenteze, dacă organizatorii au socotit necesar să pomenească și numirea ungurească a comunei?

Făina lactată NESTLÉ

Este dovedită după o lungă experiență cafoarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedica și înlătură vărșaturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura »Ingrijirea Copiilor« se poate avea gratuit de la NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

Poșta Administrației.

V. P. Timișoara. Au sosit multe.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și c. r. m.

BEISZ MIKSA fabrică de MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo)

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care tind însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on. public asupra preparatelor pe cari, ca și serul ruluș Erlich, a profesorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebuițează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpirtul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista »Kir. Természettudományi közlöny« în Nrul 171 scrie următoarele: »În Ardeal în riuul Olt crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosesc cu succes contra durerilor reumatice și podagrei și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreagă lumea sub numirea de Șpirtul Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.«
Dr. Stefan Szász.

Pe baza ex eriențelor proprii și a vindecărilor succese Șpirtul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme i-se obsearvă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilma Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi-ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Șpirtul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagrei, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghurilor în oase, mănăcirmei, iar intern contra lipsei de apetit, de gât, și contra răgușelei. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Șpirtul Inda se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cititorilor noștri. Șpirtul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la »Coroana« în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Prima Societate de Credit Funciar Român
din București.

ANUNȚ.

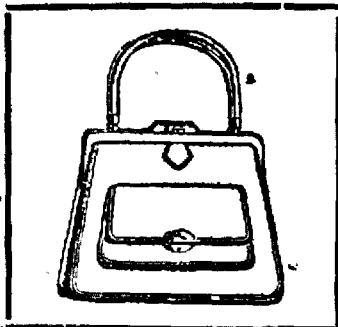
Se aduce la cunoștința dlor detentori de Scrisuri Funciare rurale 5% precum și aceleora care au depuse sau consemnate asemenea valori, că preschimbarea titlurilor cărora li-se termină cupoanele la 1 Ianuarie 1912, se face de pe acum în zilele de Joi și Sâmbătă dela orele 8^{1/2}—11^{1/2} a. m. la Ghișeul Serviciului Verificării Cupoanelor și Scrisurilor funciare, unde se vor libera alte titluri cu mai multe cupoane.

Scrisurile de preschimbare sunt cele emise în prima serie și poartă numerile:

cele de 5000 Lei dela No 1—7591.
» » 1000 » » » 1—35129.
» » 100 » » » 1—5720.

Direcțunea.

Geante moderne pentru dame
(Ridikül)

precum și portmoneuri, portofolii și portfigurate în diferite calități dela cele mai simple până la cele mai fine, se pot cumpăra pelângă prețuri moderate și serviciu conștiințios la:

György Gergely

primul atelier de obiecte din piele de lux
Ma osváshely, Piața Széchenyi-tér.

Cele mai bune Vinuri de deal,

le găsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50 —
Vin de Rizling prima calitate » 54.—

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor. 50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de imprumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerințelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aer, de soare, de abur, de aer cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.)

30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

În stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detalii stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Numai p. fumători

carl cu considerare țin la sănătatea lor dau zilnic câte 1—2 fil. mai mult:

Specialitate de club 120 foițe 20 fil.

70 „ 12 „

O cutie de tuburi (100 buc.)

70 fil.

Marcă de scutire.

Se capătă pretutindenea.

Cine trimite adresa la

Halász Ferencz, Budapesta

Strada Nefelejts No 4.

primește două cărțicele gratuit.

La sfaturile medicale, foițele nu sunt imprimate, dar cu toate aceste au o marcă de scutire și apoi semnătura fabricantului „MODIANO”.

Leon Tolstoi.

31

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Și după răsuflarea găfăindă, după pașii grăbiți ai servitorilor, se ghicea greutatea ce duceau. Trecură pe lângă Pierre, care putu întrezări timp de o secundă, în mijlocul grămezei de capete înclinate, peptul bolit al muribundului, umerii lui acoperiți și capul cu coama buclată. Capul acesta, cu fruntea sa extraordinar de lată, cu umerii obrazilor pronunțați, cu gura bine formată, cu privirea rece și impunătoare, nu era încă desfigurată de umbrele morții; era întocmai așa după cum îl văzuse Pierre, cu trei luni mai înainte, când tatăl său îl trimisese la Petersburg. Dar azi, el se clătina inert, după mersul inegal al purtătorilor, și privirea lui împăinjenită nu se oprea nicăeri.

După câteva minute de confuziune în jurul patului, servitorii se retraseră. Ana Mikhailovna atinse binișor umărul lui Pierre cu vârful degetului și zise:

— Vino!

Pierre se apropie de pat unde bolnavul — pe jumătate ridicat și susținut de o grămadă de perne — sta într-o atitudine vrednică de împărățania din urmă pe care o primise. Mânile îi zăceau pe mătasa verde a plapomii și privea drept înainte, cu acea privire vagă și perdută, pe care nimeni n'ar putea-o defini: spunea ea multe, ori nu spunea nimic? Pierre se opri lângă pat și neștiind ce să facă, întrebă din ochi pe călăuza sa care, cu o mișcare imperceptibilă îi arătă

mâna muribundului ca s'o sărute. Pierre se aplecă și, cu băgare de seamă ca să nu le atingă de plapomă, buzele lui se opriră pe mâna largă și carnoasă a contelui.

Nici o fibră nu tresări pe această mână, nici o contractare nu apărură pe obraz, nimic, nimic, nu răspunse acestei atingeri. Nehotărît, Pierre se mai uită odată la prințesa, care-i făcu semn să se așeze în fotoliul dela piciorul patului.

El se așeză fără s'o piardă din ochi, iar ea înclină în semn de afirmare. Mai sigur ceva de dânsul, Pierre își reluă atitudinea de statuie egiptiană și, vădit incurcat de stângăcia sa obișnuită, făcea eforturi serioase ca să ocupe cât mai puțin loc, cu ochii țintă pe chipul muribundului. Ana Mikhailovna nu-l perdea nici ea din vedere, convinsă de importanța acestei din urmă și mișcătoare întrevederi între tată și fiu.

După două minute, cari lui Pierre îi părură două veacuri, fața contelui fu deodată sbuciumată de convulsii și gura i-se strîmbă într-o parte, lăsă să iasă un horecâit surd. Acesta fu pentru Pierre cea dintâi înștiințare a unui sfârșit apropiat; prințesa Drubetzkoî nu'l slăbea din ochi pe bolnav căruia să-i ghicise dorințele; ea arăta rind pe rind cu degetul la Pierre, la paharul cu doctorii, la prințul Vasile, la plapomă... totul fu în zadar și un fulger de nerăbdare păru că selipește în această privire stinsă, care încerca a atrage luarea aminte a valetului, nemișcat la căpătâiul patului.

— Cere să'l întorcem, murmură acesta, schimbând poziția bolnavului.

Pierre vru să'l ajute și amândoi reușiră să'l întorcă, când una din mâinile contelui căzu greoi înapoi, cu toate eforturile bolnavului de a o opri pe loc.

Zări el expresia de groază de pe figura lui Pierre,

la vedere acestui membru lovit de paralizie, ori cine știe ce alt gând îi străbătu creierul? Cine o poate ști? Căci, el privi la rindul său acest braț nesupus, chipul speriat al fiului său și un zâmbet slab decolorat, ciudat în aceste clipe, îi flutură pe buze. Ai fi zis că răspunde cu o milă ironică la această distrugere mereu crescândă a puterilor sale.

Zâmbetul acesta neașteptat îi făcu rău lui Pierre: un cărcel i-se puse în piept, o gădilătură în gât și lacrimi îi întunecară vederea.

Bolnavul, culcat în spre părete scoase un suspin adânc.

— A dormit, spuse Ana Mikhailovna uneia dintre nepoate ce se apropie de pat. Să'l lăsăm.

Și Pierre o urmă.

XXIV.

În salon nu se mai aflau decât prințul Vasile și prințesa Catișa, ambii sezând sub portretul împărătesei și vorbind cu animație; ei se opriră brusc la intrarea lui Pierre, care băgă de seamă că prințesa Catișa făcu o mișcare ca și cum ar fi ascuns ceva.

— Nu pot suferi pe această femeie, murmură ea, zărind pe prințesa Drubetzkoî.

— Catișa a dat ordin să se servească ceaiul în salonaș, spuse prințul Vasile prințesei Drubetzkoî; du-te du-te sârmana mea prințesă, de ia o înghițitură, altfel nu vei putea rezista...

Și el strinse în tăcere și cu dragoste brațul lui Pierre.

— Nime nu imputernicește ca o ceașcă din acest excelent ceai rusesc, când petreci noaptea în veghiere, spunea doctorul Lorrain, sorbindu-și ceaiul ferbinte dintr-o ceașcă de vechiu porțelan de china. El sta în picioare, în fața unei mese pe care se pregătise ceaiul și mâncări reci.

(Va urma).

Caut un candid. de avocat

cu practică bună

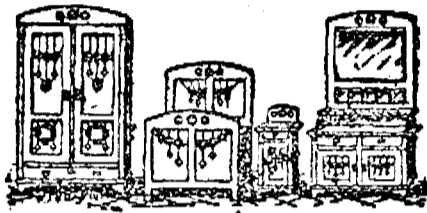
care să fie în stare în caz de lipsă a conduce cancelaria singur. Poate intra momentan sau cel mult în 1 Iulie a. c.

Salarul după invoice.

Dr. Augustin Deac,
advocat
Orăștie (Szászváros).

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

— **Nicolas Hencilă** —
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stimă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pelângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent nscut dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Haine bărbătești și femeiești, întregi sau desfăcute, draperii și perdele de dantelă, haine de piele, odăjdii, acop. de altare le

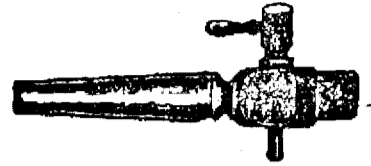
curăță și văpsește

mai bine și mai ieftin dnul
Fintzler Ferencz,
vopsitor și spălător chimic în
Nagyvárad, Bazárépület,

în lătura dinspre teatru. În vecini cu ciasornicarul Kepes.

— Rog să se țină seamă la firmă. —

Johann Seibel
strungărie artistică aranjată pe puteri
de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicarie precum și totfelul de *picioare pentru masă*, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

Johann Aichinger,

sculptor

Temesvár Erzsébetváros, Püspök-ut 7. szám.

Am onoare a aduce la cunoștință on. public că începând cu întâi Noemvre mi am mutat atelierul din Bohemia de miază noapte la Timișoara și asupra acestui atelier atrag atenția onoratului public doritor de artă, dar în primul rând a anteprenorilor, arhitecților și a bisericilor.

Sânt însituția de a putea satisface orice comande sculpturale în execuție simplă și pompoasă, anume decorațiuni și statuete ornamentale pentru clădirii, din orice material; modele în miniatură după opere arhitectonice.

Apoi statul, busturi, bas reliefuli, planșete, plăci comemorative în bronz sau turnate eventual tăiate în peatră blazoane, ornamentice sepulcrate, lucrări fine de sculptură în lemn, pentru biserici și saloane, executare artistică și ieftin.

Pentru 16 Cor.

Cele mai noi ceasornice Electro-Gold, remontoir de buzunar pentru bărbați renumite în toată lumea, sunt ceasornicile **Norwich, Wacht & Co.**

Singurele ceasornice splendide, galvanizate, cu aur 14 carate ce fiecare prețuiește la 100 Cor. În realitate costă acesta provăzut cu capac cu arc împodobit cu bogate gravuri de mână, mecanism Anker, absolută garanție a durabilității a galvanizării cu aur 14 carate deosebit garanție pe 5 ani numai 16 Cor. Un lanț elegant potrivit ceasului 6-50 Cor. Expedează contra ramburs. Neconvenind se restituie banii.

Deposit Central Rudbakin
Wien, Weis III Welsgärberlande 58.

Cele mai frumoase

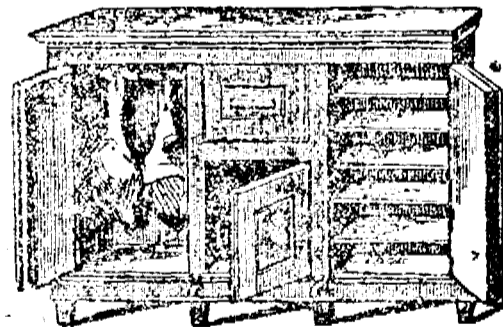
ILUSTRATE

ca portul național, țărani, ciobani și țărance din Ardeal și România; apoi peisaguri, pasteluri, nuduri, portrete ș. a

se pot căpa la:
Librăria Tribunei
— din Arad. —

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,
Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efeptuiesc prompt și cu prețuri convenabile.

Iosif Haas

zugrav de biserici în

Nagyszeben Sibiu-Saggasse No 13.

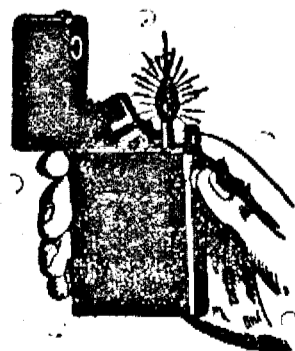
PRIMEȘTE:

și ia în itreprindere zugrăvirea de biserici, în tot stilul, împodobirea lor, pictarea altarelor și icoanelor sfinte precum și lucrări de aurărie.

Execuție splendidă.

Inst. de zugrăvire artistică. Comandele se execută cu cea mai mare specialitate. La cerere face schițele necesare, iar la angajament merge în persoană.

Prețuri moderate.

Gramofoane și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsec mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Vînzare de pămînt!

Pe pusta KUTASI

442 holde mici de pămînt arător

al doamnei V. KISS

sunt de vînzare

în bucăți mai mici sau mari.

Pe acest pămînt arător de clasa I-ă sunt deja votate împrumuturi de 900 Coroane după holde mici.

Informațiuni mai de aproape dă singur numai:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weitzer János 15.

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCİAR
:: :: ROMAN DIN BUCUREȘTI. :: ::

ANUNȚ.

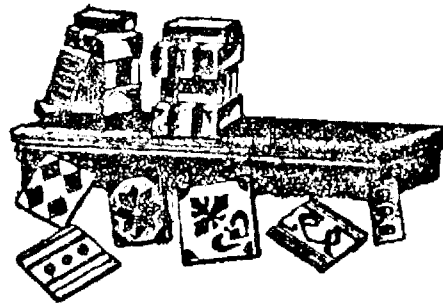
Se aduce la cunoștința publică, că cu începere de Joi 26 Maiu (8 Iunie) a. c. orele de serviciu vor fi dela 8—1 iar cassa va fi deschisă dela 8¹/₂—11¹/₂.

Direcțiunea.

Simics József

anteprisă de clădiri și fabrică
de ciment monumente și beton

Lugoș, Str. Buziașului 37. Casa proprie.

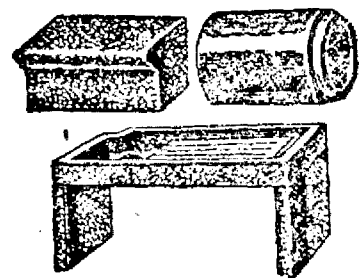

Primește toffelul de lucrări din acest ram, poduri de beton, viaduct, canalizări, usucarea păreților umezi, învelișuri de beton, terase, monumente, pedestale,

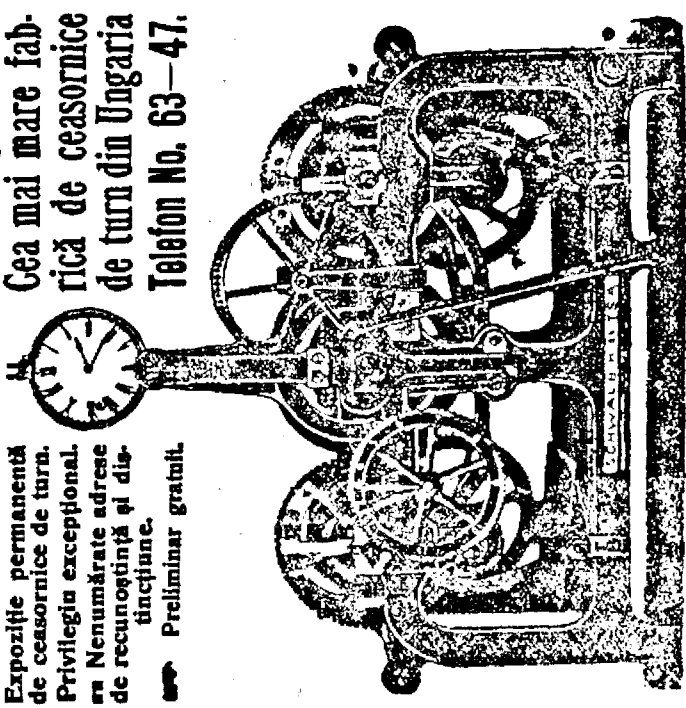
trepte, bazine, boltituri din beton de fier, cupole pentru biserici, șghiaburi, păreți sectanți, cerdacuri de ciment și pregătirea lucrărilor din asfalt.

Are în depozit tot materialul de lipsă pentru pentru lucrările din acest ram, ghips, ciment românesc și de portland, trestie pentru moloz etc.

Lucrările se fac pelângă garanție. — Preliminare și planuri se trimit gratuit.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.
Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63—47.
Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
Privilegiu excepțional.
Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni.
Preliminar gratuit.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii piatrari.

Atelierul central al magazinei: Cluj—Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

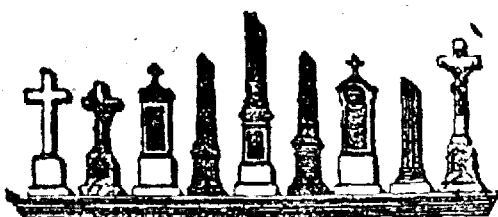
Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

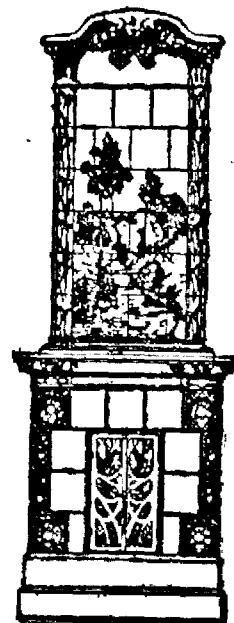
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică, că în Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurînd-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

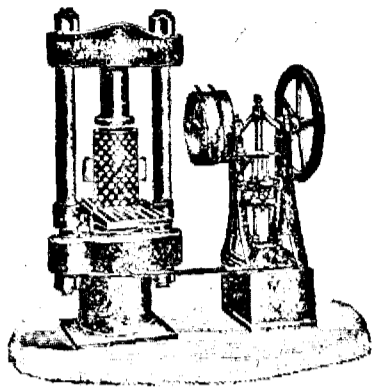
Așteptînd binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

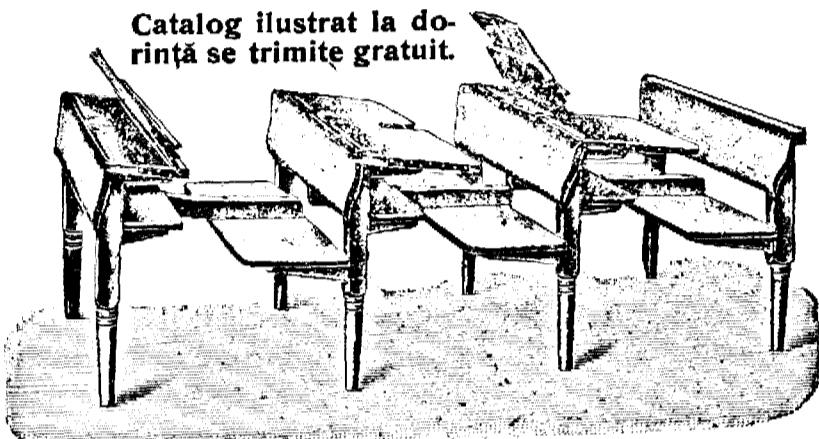
Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

Piue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melișat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX., Ipar-utca No 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Telefon 66-82

FISCHER TESTVÉREK

■ lustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Koszoru-utca No. 27.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primitiv execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

Numai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

pregătită din cel mai bun oțel.

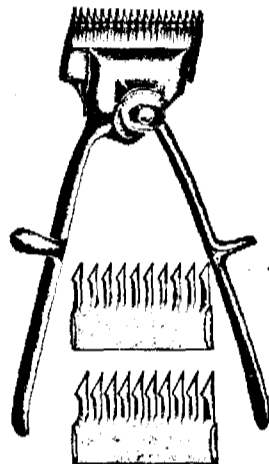
Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expediează, alăturându-se la o mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10^m, un feder în rezervă, și olei de uns.

Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți se trimit franco (poșta plătită).

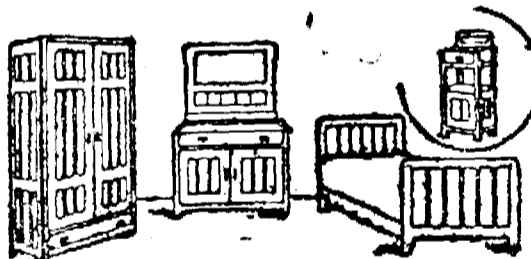
Frații LENGYEL Testvérek

magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

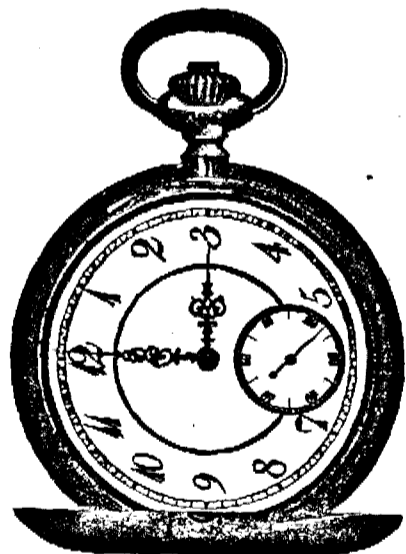
PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și, mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49^(Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

— Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

Cele mai bune

oroloage

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED;

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a citit anunțul în Trib.)

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Biroul special de antreprisă pentru instalații sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4. ≡

No telefonului 242.

Proiectează și primește:

instalații de apeducte, canalizări calorifere centrale, ventilatoare și mașini cu apă, gaz și spirit.